

DIVATVILÁG

Szépirodalmi és divatlap

a magyar hölgyek számára.

<p>Megjelenik havonként kétszer: 8-kán és 23-kán. Minden számhoz melléklet.</p>	<p>Szerkesztőség: József-külváros, ösz-utca, 4-dik sz. Kiadó-hivatal: Egyetem-utca 4-dik szám alatt.</p>	<p>Előfizetési ár: egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. A Regélővel együtt: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.</p>
--	--	---

NŐK KÖRE.

Általános divattudósítás.

A folytonos meleg, verőfényes idő fölötté képződik, s ily öltözék vagy félgyász-
nak, vagy, ha színes szalagokkal díszítetik,
más alkalomra is használható.

A ruháknak és blousoknak most ismét
gyakrabban alkalmazott szivalaku kivágása
ujra tért enged a kissé feledésbe ment nyak-
ékeknek vagy nyak-öveknek, melyek szí-
nes bársonyszalagból készítvék és csipkével
vagy himzéssel ellátvák.

Fölötté kezdik kedvelni az ugyneve-
zett „robe ronde“-t (kerek ruha), mely-
nek hossza a láb fejéig ér, szoknyája ékbe
szabott, de nem egészen redőtlen s egyenlő
hosszaságú hátul, elül — de a mellett fen-
tartja magát az egészen rövid „costume“,
ugy mint az uszályos ruha is, mindegyik
a maga helyén.

A szép széles csipkék, melyeket évek
óta oly kevésbé használtak, — mi nagyon

is kár volt, mert a csipke a legszebb öltö-
zék-elemek egyike, mely viselőjének annyi
gráciát és kecsket kölcsönöz, — most újra
igen szép és czélszerű alkalmazást nyernek.

Most tudnillik gyönyörű, kis öszi felöl-
töket készítenek, fekete kasmirból, sima
moiréból és bársonyból, melyek hasonlóak a
„Figaro jaquette“-hez. (Ennek szabásával t.
olvasónőinknek szolgálhatunk; a szabás,
csomagolással együtt, 40 kr., mely pénz
szerkesztőségünkhez küldendő.)

A „jaquett“ elül egészen begomboltatik,
s jelenleg ujjnélküli; a későbbi hűvösebb
öszi napok beálltával majd ujjakkal láttatik
el. A felöltő, alul nagyon széles redőbe sze-
dett fekete csipkével van környezve, ugy
mint az ujjak helyett is csipke-fodor szolgál.
Ezen új elrendezés fölötté kedves és nagyon
jól áll minden ruhához.

A fürdőkben és falun sok „Redingote“-
ruhát látni; így nevezik tudnillik az egyből
vágott, egészen redőtlen ruhákat, melyek
hajtókákkal ellátvák és oldalt begomboltat-
nak; ezekre leginkább popelinet választanak
sujtással vagy bársonnyal díszítve. Azon-
ban fehér piquéből is látni ily rukákat a
legelegánsabb és legdivatosabb izlés szerint
fekete bársonnyal szegélyezve és többso-
rosan, sűrűn felvarrott bársony gombokkal
díszítve. A redingote-ruha oly hosszú, hogy
a láb hegye szabadon maradjon, vagy ha
hozzá illő alsó-szoknyával viselik, akkor csak
mintegy arasznyira szabad a térd alatt ér-
niök.

A bársony most megint a legkedveltebb ruhadisztimények közé tartozik, s nevezetesen a kétszínű hengerekre (rouleaux), melyekkel jelenleg a ruhák gyakran diszítetnek.

Láttunk egy világos barna selyemruhát kétféle gesztenyeszínű bársony-rouleaux-val, egy lilaszínűt kétféle lilaszínnel, s egy feketét kétféle színű pirossal diszítve.

Október 8-án megjelenő számuakban közölni fogjuk az új őszi és téli kelmék megnevezéseit és árjegyzékét.

K. BENICZKY IRMA.

A divatkép leírása.

Sétaöltöny: sárga csikos foulard-ruha, melynek alsó része kettős szoknyát képvisel. E célra fehér alpaka alkalmaztatik a szabályosan kivágott fogak alá, melyek sötétebb színű szalaggal foglaltatnak be, úgy mint a fehér kelmére is hasonló szalagok varratnak fel. Rövid lebbentyű „a l'africaine“, hátul ugyanazon kelméből való hosszú echarpe-végekkel. A hosszú, nyitott ujjak fehér tafotával vannak bélelve, s a rövid derekat magas blouse egészíti ki. A fehér rizs-szalmakalap egy csomó buzakalászszal, szalma-grelottal és csipkével van diszítve.

Salonöltözék: Hamuszín crêp-ruha, hasonló színű selyemszalagokkal és fehér blond-csipkével diszítve; két keskeny fodor, egy széles redős dudor és egy felálló fodor képezi az alsó ruha diszítését. Fátyolszerű függönyzet (draperie) ugyanazon kelméből esik elül és hátul az alsó diszítésig, hosszú csucsai oldalt keresztbe vannak véve, az elüli sokkal hosszabb végek ismét hátul vannak keresztbe véve, s úgy mint az oldalán is rózsákkal összetűzve; a vállakat, valamint az empire-stylban rendezett haját rózsák diszítik.

A beteg gyermek ápolása.

Dr. Rudolf E.-től.

II.

Különös figyelmet kell azon jelenségekre fordítani, melyek a bőrkiütegeket megelőzni szokták; mert ezen betegség magában véve nem épen veszélyes, csak az elhanyagolás és késedelem teszi olyanná.

„A kanyaró (mázer) mint sok sötétvörös folt jelenik meg, a foltocskák némely helyen összefolynak, s rendszeren először az arcban üt ki a homlokon, közel a hajgyökereihez, ezt többnyire náthaszerű állapot előzi meg. A skarlát nem jelenik meg elválasztott külön foltokban, hanem inkább a bőrnek általános élénk piros színében mutatkozik,

mely némileg a főtt rák színéhez hasonló. Ez leginkább a nyakon és mellen mutatkozik, előbb mint az arczon s rendszeren torokfájással kezdődik. A patics (friesel) lázzal van összekötve, de nem oly nagy náthával mint a kanyaró, sem köhögéssel, a foltok pedig apró elválasztott csomócskák, melyek az egész testen elterjednek. A testen előbb jelennek meg mint a tagokon és arczon, s két-három nap múlva, miután növekedtek, kis hólyagokká válnak, oly nagyok lesznek, mint egy gombostüfej, teli vízzel, mely ez idő után tejszerű lesz, s aztán száradni kezdenek, a vízhólyagok is sárgás kéreggé válnak, mely rövid idő múlva lehámlik.“

Ha látjuk, hogy valami bőrbetegség van készülöben, a gyermeket kimelegített ágyba kell tenni, melyet úgy kell állítani, hogy a világosság ne essék a gyermekre; homályosítsuk el a szobát, s azon legyünk, hogy semmi légvonal ne jusson hozzá. Bőrbetegségeknel melegebbnek kell a szobának lennie mint például agyvelő bajoknál; 14—15 fok meleg legyen, s hogy ez mindig egyenlő maradjon, közel a beteg ágyához egy hőmérőt kell felfüggeszteni észlelés végett. Télen legezészerűbb oly szobát választani betegszobának, melynek belülfűtő kályhája van, ebben napjában többször lehet tüzet csinálni, mi által a melegség egyenlőbb marad, s a levegő megtisztul a szobában. Ha több gyermeke van az anyának s ezeket el akarja zárni a beteg gyermektől, nehogy a betegség rájuk is ragadjon, akkor öltözetére nézve is óvatosnak kell lennie. Sötétszínű kelmék könnyebben szivnak fel nedvességet, illékony, illatos anyagokat s hihetőleg ragály-anyagokat is mint a világosak. Fekete kelme legtöbb szagot vesz fel, aztán következik a kék, vörös, zöld; a sárga keveset, a fehér majd semmit. Ha a betegről jön, ne menjen közvetlen a többi gyermekhez, hanem előbb maradjon egy ideig kün, ha lehetséges, a szabad levegőn.

Minden betegségben fődolog a nyugalom, ez úgy hat a betegre, mint balzsam a sebre.

Ezért vizsgáljuk meg, nem csikorog-e az ajtó, szilárdan állnak-e az ablaktáblák, s nem mozgatja-e a szél; ha igen, akkor ezen rögtön kell segíteni. Ha nagyobb fali vagy más óra van a szobában, azt ki kell vinni, mert a folytonos egyhangu ketyegés — különösen éjjel — felizgatja az idegeket, és

a beteget nem engedi elaludni. A lámpa vagy gyertya elé ellenzöt kell tenni. Egy nagyobb asztalt is készítsünk oda, melyre takarót terítünk, hogy mindent nesztelenül lehessen rá letenni; azon legyen nagyobb, kisebb pohár, kanalak, porczukor, mely többnyire szükséges, egy üveg jó borecsettel, s a mi még különben szükséges. Egy fatálban legyen tiszta víz a poharak és kanalak kiöblítésére ugymint törülő-ruha, szivacs, és törülköző, — ha ez mind el van készítve, sok ki-bejárást, nyugtalanságot és zajt elmellőzünk, mi a beteget felizgatja, és fájdalmat okoz neki. Az orvosságos üveg legjobb helyen van nagyobb edényben, hideg vízben állva; a kanalat minden beadás után le kell öblíteni és megtörölni.

A gyermekek rendszeren nem igen örömet vesznek be az orvosságot, hanem okos eljárás által ezen kellemetlenséget is könnyíteni lehet. Nem kell időnek előtte a beadásról beszélni, de ha az óra üt, melyben be kell vennie, akkor a teli kanállal oda lépünk s gyöngéden megmondjuk a gyermeknek, hogy ezen italt be kell vennie, s ha engedelmeskedik, akkor megint hamar egészséges lesz. Jól nevelt gyermek ezt bizonyára megteszi minden ellenkezés nélkül. Ha pedig még igen kicsike s nem érti a szót akkor — ha másként nem lehet, — gyorsan és erővel kell azt neki beadni. Az anyja, vagy más, ölébe fekteti, s ha a száját kinyitja, kissé befogja az orrát, s a másik beadja neki az orvosságot, melyet így gyorsan lenyelni kénytelen.

A gyermek ápolónője, legyen az anyja vagy más, puha kelméből való ruhát viseljen mely nem suhog, lábbelije ne recsegjen, szóval mindent a legnagyobb csendben kell végeznie, halkkal, szelid hangon kell beszélnie, de másokkal ne suttogjon, mert az oly benyomást tesz; mintha valamit eltitkolni akarna, ez pedig izgatja a beteget. Épen úgy ne járjon lábujjhegyen, s ne beszéljen jelek által, mert az ilyen feltűnő álnyugalom még jobban nyugtalanítja a beteget, mint a hangos nesz.

Ámbár a beteg gyermek még kevésbé ítélheti meg állapotát, mint más, de mégis ösztönszerűleg sejtje a veszélyt, mely életét fenyegeti, s fölötte félénk.

Nagyon beteg gyermekek nem szeretik azt, ha vizsga szemmel nézik, s terhökre van, ha kérdezősködnek hogylétök után. Az

anyja, bármily nehezen essék is neki, ne változtassa meg modorát a beteg gyermek irányában, s a betegszobában ne sohajtozók s ne sirjon, — mert ez fáj a betegnek. Az orvosnak se tegyen jelentést a kis beteg jelenlétében; az orvos megérkeztekor hívassa ki magát valami ürügy alatt, s adja elő leplezetlenül észrevételeit, a mit a beteg előtt soha sem lehet tenni.

Ha a gyermeket az ágyban fel kell ültetni, akkor könnyű, télen megmelegített kendőbe kell burkolni, mert ily alkalommal legkönnyebben átfázik. Ha a betegnek fejbaja van, s azt fel kell emelnie, arra ügyeljünk, hogy a szenvedő fejnek jó támasza legyen. Ha fehérmüt kell változtatni, és a gyermek fölötte gyenge legczélszerűbb, ha a rajta levő inget az oldalán felvágjuk, úgy mint a tisztát is, és úgy adjuk rá, különösen agyvelő-betegeknél nagyon czélszerű ezen eljárás, mert ha az inget fején át huzzák le, ez roppant kint okoz.

Ha a gyermek tüdőgyulladásban szenved, magasabbra kell igazítani párnáit, úgy hogy majdnem üljön, így mélyebben és könnyebben vehet lélekzetet mintha alacsonyan fekszik.

Ilyen bajban főleg mindent el kell követni, hogy a gyermek csendesen maradjon, nehogy a beteg tüdejét sirás vagy sikoltás által megerőltesse.

Egészen fiatal gyermekeket meleg kendőkbe burkolva — hordozni kell a szobában, hogy elaludjanak; a nagyobbakat könnyű mesékkal mulattatni, melyek azonban ne legyenek izgatók.

A leghatályosabb gyógyszerek egyike minden betegségben a friss lég, ezért mindent el kell távolítani a szobából, a mi légrontó, és a szobát napjában többször kell szellőzni; ez legczélszerűbben történik, ha a mellékszobában az ablakok nyitva vannak, de az ágy és ajtó közt spanyolfal legyen, hogy a hidegebb lég közvetlen ne érje a beteget. Nyáron, ha nagyon meleg van, egy pár edénybe a kutból meritett friss vizet kell tenni s többször változtatni, ez felüldíti a levegőt. Ha fölötte nagyon meleg van ajánlható, hogy az orvosságot csak féladagokban készíttessük, mert könnyen elromlik.

A betegnek főtt rizsvizet kell adni, de ha azon kívül friss vizet ohajt, azt soha sem szabad tőle megtagadni, — de csak kis adagokban adandó. Kis gyermekeknek soha

sem kell többet adni, mint a mennyit egyszerre megisznak.

Ha az anya egész lelki és testi erejét arra fordította, hogy gyermekén segítsen, ha mindent megtett, a mi szenvedéseinek könnyítésére szolgál, s minden törekvése daczára sem érheti el azon boldogságot, hogy szeretett gyermekét még egyszer felüldülni lássa, s azt egészségesen szorithassa karjaiba, — akkor — nyugodjék meg sorsában, s azon tudat szolgáljon neki vigaszul, hogy a kedves lény rövid életét örömteljessé, derültté tenni igyekezett, s hogy szenvedéseit hü ápolás által könnyítette.

Konyhaszat.

Francia rostélyos.

Felsár- vagy vesepecsenyéből szép lapos szeleteket vágunk, s azokat jól megvervén és besózván, egymásra rakjuk. Aztán vöröshagymát, sardellát, citromhéjat apróra vágva, szegfűszeget s borsot finomra törve tejföllel összekeverünk s a hússzeletek felső részét ezzel bekenve, egyenkint összegöngyölgetjük, czérnával megkötjük s azokat lapos lábasba vagy kasserolba sorban egymás mellé berakjuk. Vízét annyit öntünk reá, hogy a húsdarabokat ellepje, s főni hagyjuk, míg jó puhák lesznek. Ha a víz elfő, utána töltünk. Midőn a hús ekkép megfőtt, kiszedjük s a megmaradt lét leszűrjük. S most a kasserolba kevés zsirt vagy vajot teszünk s ebben a húsdarabokat kissé sülni hagyjuk, hogy szint kapjanak, aztán újra kivesszük s a zsir vagy vajba kevés lisztet téve, az átszűrt lével felelesztjük s a mártást elkészítjük, tejfölt is véve hozzá; ha kész, a húst újra beleteszük. Feltaláláskor lehet mellé apró burgonyát, metélt tésztát, gombócot vagy maccaronit adni.

Befőzött birsalma. (Saláta.)

Egy itze vízre hat birsalma számittatik. A birsalmákat meghámozzuk, hosszas czikkelyekre vágjuk és tiszta vízben felforraltjuk. Ha felforrt, a birsalmát kiszedjük s azon vízben, a melyben főtt, fél font czukrot, három-négy evőkanálnyi fehér-czetet és néhány szem szegfűszeget téve, egy ideig főni hagyjuk. Ha kissé nyulóssá vált, a birsalmákat bele teszszük, s együtt újra főni hagyjuk mintegy 10—15 perczig, s aztán félreteszszük kihűlni. Ha jól kihült, üvegbe rakjuk és erős papírral bekötjük.

Birsalma sulez.

Az előbbi befőzöttre használt birsalmáknak csutkáit, melyeket közönségesen eldobunk, nagyon jól lehet ezen sulezhoz felhasználni. Ugyanis a tisztán megtörölgetett, de nem meghámozott birsalmákat igen apró darabokra vágva, a csutkákkal együtt (az utóbbiból minél több van, annál jobb)

egy fazékban még egyszer annyi mennyiségű vízben, mint a mennyi az összevagdalt gyümölcs, — igen sokáig főzzük, úgy hogy a víz három-négy ujnnyira elforrjon. Ezt a lét aztán átszűrve megmérjük, és egy-egy itczére egy font czukrot számítva, azzal együtt újra sokáig főzni hagyjuk, míg nagyon nyulóssá vált; aztán félhülten üvegbe öntjük, hol lassan megalszik, s ekkor papírral bekötjük. Finomsüteményekre czifrázatul ez nagyon alkalmas.

A fogak épen tartása.

A fogak fölötte emelik az arcz szépségét és kifejezését, ha fehér gyöngysorként egyenes rendben ragyognak a rózsajkak mögött. Az ókor népei is nagyon becsülték a fehér, tiszta fogakat. „Ha a vonások nem is oly szépek, — így szól egy régi költő; — a női arcz mégis sugárzik az ingerlő kecsből, midőn a mosolygásnál a felső fogak, a „mosolygás fogai“ mint a görögök nevezék, előtűnnek ha a kicsi rózsaj- és gyöngygyel teli szájból a beszéd oly édesen foly, mint a hymethoszi méz.“

Horác is dicséré ezen kecses mosolygást és kellemes hangzatu beszédet. „Kevésbbé szépnek tünik fel az arcz, ha ezen gyöngyök egyike hiányzik,“ mondja ő.

Ha a régi költők a szépséget leírták, soha sem hagyák ki a fogakat, mint annak egy lényeges részét.

Az előkelő római nők csak oly rabszolgánokat választottak környezetükbe és szolgálataikra, kiknek fehér fogaik és tiszta lehelletük volt. A mint Horác emliti, reggel éhgyomra mirthaszeletkéket kellett rágniok, hogy kellemes illatu lehelletök legyen. Természetes, hogy a szép, egészséges fogakkal tiszta lehellet is van össze kötve.

A jó illat végett a régi görögök masztixgummit rágtak, Chiosz szigetéről, mert ez erősíti a foghust is. Ezen szokás még most is uralkodik a keleten. A görög nők oly büszkék voltak szép fogaikra, hogy mirthaszeletéket szoktak azok közt tartani, hogy a kevéssé nyilt ajkak mögül kilássonak. Mai nap is fölötte szép fogakkal birnak a görög nők, úgy mint a spanyol, olasz és angol hölgyek is.

Némely népeknél ama rut szokás uralkodik hogy fogaikat festik. Makaszar előkelő lakói aranynyal vagy ezüsttel vonják be, úgy mint a kurdok is. Legrutabbá teszi azonban a feketére való festés nem csak a

fogakat, de a különben bármilyen szép száját is.

Nem fölötte nagy, szép idomu, tiszta, tejfehér fogak rendesen viritó egészségnek jelei, s elősegítik az emésztést az étkek apróra rágása által, mi ismét nagy befolyással van a vérkészítésre és táplálásra. Romlott, s részint hiányzó fogoknál szenved az emésztés és e szerint hiányos a testnek táplálása is. Az amerikai nők is többnyire szenvednek ebben, sápadtak s igen ritka a deli, teljes természet, minthogy a vérnek a tápláló, tömör részek és a pirosító alap hiányzik. Ennek okát abban kell keresni, hogy a hajadon hölgyek nem esznek rendesen otthon, hanem a cukrászoknál nyalánságokkal töltik meg gyomrukat, s a sok édesség már fiatal korukban elrontja fogaikat. Schol sem látni többálfogat, mint Amerikában, s mert ott annyira szükség van rá, azért vitték azoknak készítését oly nagy tökélyre.

A fogak, melyek mint a beszédszerveknek egyrésze a hang képzéséhez, és a különhangok idomításához is hozzájárulnak, a szellemi élettel is bensőleg összekötvék. Hiányos fogaknál hiányos a kimondás is, s ez zavarja a beszéd harmoniáját; e szerint a fogak fenntartása nagy fontossággal bír a beszédre, a szónoklásra és az éneklésre nézve is.

A híres görög philosophus és természetbuvár, Aristoteles, Nagy Sándor tanítója, mondja: „Az emberi fogak minősége és száma, leginkább a beszédre való tekintetből van berendezve,“ — és Cicero, a nagy szónok, egy hangszer hurjaihoz hasonlítja, melyek a különféle hangokat előidézik.

A fogak, ha szép formájuk, egyenesek és fehérek, emelik az arcz szépségét, s fenntartják az orcák domboruságát és fiatalkori teljességét. Egyes, vagy éppen valamennyi fognak hiánya sokkal örögebbnek mutatja az arczot, mert az orcák és ajkak beesnek.

A régi törvényhozók is elismerték a fogak magas becsét, a mint több törvénycikkből kitűnik. Így olvassuk Mózes II könyvében: „Ha valaki béresének vagy szolgálójának fogát kiüti, köteles azt azonnal szabadnak nyilvánítani és elbocsátani.“

Hasonló helyet találni a római 12 ércztáblán, melyekre Solon törvényei vésettek 449-ben Krisztus előtt. Ott ekkép volt megírva: „A ki szabadember fogát kiüti, büntetésül fizet 300 aszt, — a ki egy rabszolgának, az fizet 150 aszt (arany súlymérték).“

Az egyiptomiaknál fölötte megbecstelelt büntetésül tartatott egy előli fognak kihuzása.

A híres orvos, Coelius Aurelianus, ki a harmadik században élt Krisztus után, joggal mondja: „A ki ép fogat kihuzat, az bolond, s a ki kihuzza, büntetést érdemel, mert ez nem gyógyítás, de csonkítás.“

Ezt jelenleg is lehet sok lelkismeretnélküli, tudatlan kontárra alkalmazni, kik rheumatikus fogfájásban szüneten ily esztelenséget követnek el, s minden észszel felfogható cél nélkül ép fogat huznak ki.

Hogy a fogakat az elromlástól megóvjuk, a szülők és nevelők kötelessége már a gyermek zsenge korában a száj és fogak tisztítására szigorú gondot fordítani.

A legegyszerűbb és legjobb szer, melyet már Hippokrates ajánlott, a tiszta, nem fölötte hideg víz. Mig a gyermekek igen fiatalok, például két éves korukig, reggel délben szájokat finom, hidegvizbe mártott ruhával ki kell törülni, azontul hozzá kell szoktatni őket, hogy maguk öblítsék ki szájokat minden étkezés után; ha már a tejfogakat elhánták 9—10 éves korukban, kétszer egy hétben puha kefével dörgöljék meg óvatosan fogaikat; a kefe kecskeszörböl legyen, a tisztításra magnéziaport lehet használni.

A magnézia tudnillik fölötte finom, gyöngéd anyag, s legalkalmasabb a gyermeki korban még igen gyenge, és puha fogzománcz megkimélésére, s a fogak közt az étkek maradékaiból vegyész, szétbentódás által képződő tejsav eltávolítására, s így óvjuk meg a fogakat a fogkő- és fogrohadástól. 18—20 éves korban lehet a magnézia közé némi növényanyagot vegyíteni; például: violagyökeret, kalmuszgyökeret, vagy hársfaszenet de mind igen finom porrá legyen törve; az illat végett egypár csepp narancsvirágolajat tehetünk közéje.

Legjobb az angol fogkefék, melyek hiuz- vagy kecske-szörrel négysoroson vannak ellátva. Igen fontos a fogak épségben maradására nézve a száznak hidegvizzeli kiöblítése minden étkezés után. Angolországban — s előkelő házaknál nálunk is — ebéd után langyos vizet adnak mindenkinek e célra. Az angolok sok gondot fordítanak fogaikra, fölötte tisztán tartják, s ezért vannak oly gyönyörű fogaik.

Ezen szokást azonban már a régi rómaiak is ismerték. Pompeji és Herculánium váro-

sainak kiáztatásánál igen ékes edényeket találtak, melyek e czélra használtattak. A régi törvényhozók is szólnak e szokásról. A régi héberek reggel fürdőt vettek, s megmosták kezeiket arcaikat, szemeket, s kiöblítették szájukat.

A mozlimek a korán parancsa szerint keletnek fordulnak s háromszor öblitik ki szájukat.

Ha a száj és fogak elhanyagoltatnak, akkor azoknak koronájukon, de leginkább az alsó fogakon, sárga-barna, vagy zöldes-fekete színű anyag támad; a fog — vagy nyálkő, mely leginkább az alvás ideje alatt a nyálból választódik el s mely leginkább phosphorsavas és szénsavas mészből áll. Ez megfosztja a fogakat tejfehér fényöktől s tönkre teszi azokat lassankint. A közökben ugymint a foggyökér és foghus közt halmozódik fel és lassankint szaporodva, a gyökér felé nyomul visszanyomja a foghust, gyuladást, vérzést idéz elő s elválasztja azt a fogaktól, szétrombolja a fogak szervezetét, melyek aztán támaszpont nélkül maradván, kihullanak. Különösen az érett korban, midőn a nyál már sokkal több mészt tartalmaz, a nyálkő annyira megszorodik, hogy egészen szétnyomja a fogakat, s annyira elfödi, szinte kéreggel vonja be azokat, hogy az egész fogsor patkóhoz lesz hasonló. Ily esetben ügyes, értelmes fogorvos által kell a fogakat megtisztíttatni. Nagy városokban különösen hamar romlanak el a fogak.

A gondos ápolás hiánya, a meleg és hideg gyors változása hideg és meleg étkek és italok élvezésénél, mi által a fogzománczban hasadások s azokból rothadás támad, az iz-

zadás elnyomása gyors meghülés által, midőn a fogcsuz támad, savanyu borok, eczetek, gyümölcs, vegyészti uton olvasztják fel a zománczot. Az ilyen éles savak által előidézett, ugynevezett „elvasás“ megszűnik, ha egy mandolát, csokoládét rágnunk vagy magnézia-fogport alkalmazunk. Ártalmas a méztartalmu ivóvíz, úgy mint a vas- és méztartalmu ásványvizek is. Ha ez utóbbiakat rendszeren, gyógyítás végett iszszuk, mindig tiszta vízzel kell a szájat kiöblíteni. Továbbá szintén igen ártalmas, ha kemény holmikát rágnunk, például mogyorót, diót törni a fogakkal, czérnát elharapni.

Érdekes azon tény, hogy a műfogak készítése és alkalmazása már igen régi, s az ókorban is divatozott.

Már az egyiptomi mumiáknál is találtak műfogakat. Herodot, a görög történetíró, találkozott fogorvosokkal, midőn Egyiptomban utazott. A gyógytan magas fokon állt Egyiptomban, a mint Georgius Syncelaus mondja, ki a „szent okmányból“ kivonatokat csinált, melyek, azonban elvesztek.

A rómaiak legrégebbi törvényeiből, az ércztáblákból is látni, hogy már 300 évvel Róma építése előtt műfogakat alkalmaztak, melyek elefántcsontból készültek s arany-sodronnyal erősítették meg. Az illető helyen így van megírva:

„Ne vigyetek aranyat a máglyára, de azt, a mivel a halottnak műfogai vannak megerősítve, vele kell megégetni és eltemetni.“

Az arany akkor még nagy ritkaság volt. Görög sirokban is találtak már aranybafogalt műfogakat.

Dr. L. E.

OLVASÓ-ASZTAL.

Szépészeti levelek egy hölgyhöz.

Oeser Keresztélytől.

VIII.

Fény és szín.

Némely, különben nyájas, kedves táj egészen holtnak, jelentéktelennek látszik, ha azt szürke ködbe burkolva szemléljük, mely a világosság játékát gátolja; de egyszerre oszlani kezd az egyhangu köd homálya, a fellegek megnyílnak, s arany fény árasztja el ama dombokat, a sötétszínű fény-

ves elválik a világos-zöld szőlőktől s fiatalító rózsaszín özönli el az időbarnította rom falait, és az egyhangu kifejezéstelenkép egyszerre életet nyer s lélek szól vonásaiból! A napsugara nem csak az érzésre nézve melegíti fel a nehéz földi anyagot, de a szem számára is feléleszti, felmelengeti azt, a merevet aetheri alakká szellemíti át s a tárgynak minden körvonala, felületének minden része beszélő arczczá válik.

De a magában tiszta, szintelen világosságnak szét kell oszlania, s a különféle kép-

zetü testekkel összeköttetésbe lépnie, szóval, színné kell válnia, — hogy a világ szépnek tünjék fel s aesthetikai jelentőséget nyerjen. Ha körülöttünk minden verőfény lenne, akkor tiszta világosságból szőtt lényeknek kellene lennünk, hogy azt elbirhassuk; ha minden, ég, föld, kék vagy zöld lenne, úgy mit sem tudnánk más színről, a szép különbözőség elveszne, mert az ellentét hiányzanék. Az éjből kell a napnak születnie, a világosságnak a sötétségből kell kisugárzani, s úgy, a mint az égnek azurján az arany csillagok és az ezüsfényű hold pompázik, úgy kell hogy a földszínenek zöld bársonyán kék, fehér piros, sárga virágok, nyiljanak, zöld lomboknak szürke, barna, vagy fehéres törzsön kell himbálózniok; a sivatag pusztá homokja, a szántóföld, a tenger és kőszikla a szint illetőleg is ellentétet képezzen egymással.

De ismét szükséges, hogy egy szín a másikkal kezet nyújtson, az ellentétet felüggeszse, vagy legalább gyengítse.

A sárga, valamennyi szín közt legtöbb világosságot foglal magában; a sárga, és sárgavörös erélyes világossága, legközelebb állnak a napfényhez, s életébresztők, úgy mint az, — felderítik, felmelengetik a kedélyt, de fényleni is akarnak, s legszebbek selyemben vagy aranyban. Ámbár ezek is már a tiszta világosságnak elhomályosítása, mégsem türnek semmi szennyet.

A szennyes sárga rút, undokékbresztő.

A piros sugár leginkább a melegség vezetője s a legnagyobb fény hullámok által idéztetik elő, de erejével bizonyos ridegség is egyesül, kiáltószíne fáj a szemnek.

Egy vak ember az érzést, melyet egy piros testnek tapintása okoz, a trombita hangjával hasonlítja össze. A piros vér csak úgy szép, ha a fehér bőrön átlátszik, ekkor az üde élet lüktetésének színe, az ifju életkedvnek, a szerelemnek, melynek a teljes rózsza színe legszebb jelvénye.

A biborszínben szinte gyengítve van az égető sugár, hanem a fekete felé hajlik, úgy hát az üde ifjúsággal ellentétes; az komolyabb, öntudatosabb, — a hatalom jelvénye.

Narancsszín, a sárgának és vörösnek vegyülete, nem elzárt, szilárd mint a vörös, nem nyugodt, mint az izzó szén, hanem lobogó mint a láng, élesztő és nyugtalanító, de melegítőbb is mint amaz.

A kéknek kevesebb fényereje van mint

a vörösnek és sárgának, — valami sötétet foglal magában, — e szerint ellentéte a fényes sárgának, úgy mint a fekete és fehér még nagyobb ellentétben állnak egymással. A visszavonult, a szem előtt rejtőző, burkolja magát a kékbe, mint a távolság, az ég és a tenger. A fénynek minden színjátéka ugyanazon egy mély színezetbe olvad.

De a kék szinte a színesnek előlépését is hirdeti az égi tért átröpülő fény maga után fekete üres tért hagy, és csak ott terül el kék színben, a hol földünk légköréhez ér, mely mögött a fekete alap, az üres semmiesség van, előtte pedig a világos, verőfényes élet.

Az éjt a tárgyak anyjának nevezték, melynek sötét öléből ered valamennyi; a kék pedig az éjnek és a fénynek leánya, e kettőnek nyájas közvetítője, benne folyton összhangzólag egyesül a nappal az éjjel. Ez által nyeri a „vágy“ nak jellegét.

A kék ibolya kibuvik a földnek sötét öléből, őt kicsalta az első meleg napsugár, s felébreszti a szép napokra váró reményt. A kéknek és vörösnek vegyülete, a lilaszín, még határozottabban jelzi a teljes élet utáni törekvést.

A kék fénysugár a növények csirázására és növéseire a legerősebb vegyész hatást gyakorolja.

Ha egy sötét edénybe, melyben például kertizsázsa-mag csirázott ki, a fényt kék és piros üvegen keresztül hagyjuk világítani, akkor a gyöngéd szárok a kék, a gyökerek pedig a vörös, meleget adó sugár felé törekszenek. Így törekszenek a fák csucsai is a kék aether felé, „a vágnak egy szép jelképét adva nekünk,“ mint Humboldt mondja. Az éleny-elválás legélénkebb a sárga fénysugár befolyása alatt, mely a legvilágítóbb; a gyöngéd virágok már gyengítve kívánják azt; a virágok fejlődésére nézve legelőnyösebb a világos sárga-zöld fény, ezért alkalmaznak néhol ilyszinü üvegeket a melegházakra, s maga a természet mutatja azt mert zöld lepelbe burkolja a virágszirmokat.

A zöldben, mely a kéknek — a vágnak, — és a sárgának — a teljes birtoknak — ellentétét kiegyenliti, valami megnyugtató van, a távolabb jövő, kék, sárgának tünik fel a verőfényes jelen, de a sugárzó sárga fényt kedves homály mérsékli, s így lesz gyöngédebb. A zöld a növény mezei alapszíne, ez a színek leggyöngédebbje, s rajta

legtovább nyughatik a szem, s kipiheni magát a rideg és kiáltó ellentétek után, melyeket a véres állatvilág vagy a fölötte erős napsugár nyújt.

A bimbózó életnek színe, az élénk színű szirmok leple, a zöld virágkehely reményt jelent.

A szürke szín a feketének és fehérnek vegyülete, egykedvű, jelentéktelen, közönyös, de a kiáltó tarkának ellentéteül előkelő is lehet.

A barnáról azt mondja egy ismert, hírneves szépész: „A barna nem tartozik sem a fő-, sem a tört-színek közé; ez a sárga, kék és vörösnek egyenetlen részeiből van vegyítve, de a vörös tulnyomó s ez adja meg a közönyösnek, mi a nélkül a kékből és sárgából képződnek, az erő és életrevalóság jelentőségét, mely azonban ezen összeköttetésben a száraznak és köznapinak benyomását gyakorolja. Barna a jó, állatot és növényt termő föld; a hasznosság színének nevezhető; a barna adja az arcbőr színének az igazi nyomatékot s még sem oly sötét mint a fekete.“

A barna mérsékli a feketének gyászos komolyságát s meleg színezetet vegyít közeje.

A mint bizonyos színekben több szín vegyül össze, úgy vegyül össze szintén minden külön-színben a homály és fény; az egyik színezete szigorubb, erősebb, hatályosabb vagy gyengéd, elmosódott, alig észrevehetőleg tűnve el. Ez által is mérsékeltetnek az ellentétek, ez könnyíti az egymásba való olvadást.

Szemlélje a szivárványt, a fényből született színfőnség e diadalívét, ott láthatja az átmeneteket csodálatosan végrehajtva. A mint a zenében a *dur* és *moll* egymást felváltja, egyik hang a másikba átmegy, hogy hosszabb kitérések után ismét az alaphangra visszatérjen, s úgy, a mint az előadásban a „crescendo“ és „decrescendo“, a „forte“ és „piano“ a hullámokat hol gyorsabban, hol lassabban, gyöngébben vagy erősebben juttatja füleinkbe: épen úgy játszik a fény is különféle hangú és előadási hangversenyt színezeteivel, ide „maestoso“-t, oda „amoroso“-t, ide egy elegiai „andante“-t, amoda egy tüzes „prest“-t irván.

S nem csak egy egész táj, rétjeivel és erdőivel, hegygyel, völgygyel, — folyóval, tóval, képezi a színeknek ily symphoniáját,

hanem minden fa és minden virágban találunk olyat.

Nem rendezett-e ön maga is már többször ügyes kézzel, szépérzékétől vezéreltetve, ily virághangversenyt, csinos csokrot kötve, hol a bágyadtabb színű virág a sötétpirban pompázó mellett lelé helyét, mi által mind a kettőnek szépsége emeltetett s a szomszédnő erős színezete mérsékelve lön, — hol kisebb csoportok képződtek, melyek, az egymáshoz valót egyesítették s mégis a holt egyhanguságot kikerülték is közreműködve épen amaz őszhangzó benyomást idéztek elő, a mint azt a szépség egysége a különbözőségben kívánja?

Nem minden ember tud egy virágcsokrot összeállítani, s némelyik azt hiszi, a vademberekhez hasonlón, hogy mind szép — a mi tarka.

Maga a természet is képez néha igen kiáltó ellentéteket, de az egész tekintve, eltűnik a ridegség és az látszólag önkénytes. A tropikus világerős fényhatályának felelnek meg az élénkebb színű virágszirmok, a madarak pompás, messzire sugárzó tollazata, sőt a halak a tengerben ott csupa arany-, ezüst- és bibor-színekben uszkálnak. A mi sötét fenyveseinkben, halványabb ég alatt és a ködös levegőben fölötte erős ellentétet képeznének a gyönyörű, tarka papagályok; itt elég feltűnök a mi harkályaink, és a havesi pintyek.

A természet, mely az éjszakinak fehérebb, gyöngédebb arcbőrt és szőke hajat adott, a déli ég alj lakosait fekete hajjal ajándékozta meg, mely jobban illik sötétebb bőréhez, az élesmetszetű vonásokhoz, úgy mint a szőke haj jobban hangzik össze az inkább gömbölyded arcvonásokkal. A keleti ösztönszerűleg utánozza a természetet, s élénk, sötét kiáltó színeket választ öltönyéhez, ellenben a nyugati, minden feltűnőt, kiáltót, kerül, s egyéniségéhez, korához és hangulatához illő színekbe öltözik.

Hanem kicsi a tér, melyre szoritkozhatom, s félbe kell szakítanom a nélkül is rövid tárgyalásaimat; de megelégszem azzal, hogy elméledő tehetségének megmutattam az utat, mely egynéhány pontra vezet, melyek igen nagy szerepet visznek a természet szépségében. Hogy a „széphez“ több oldalról eljuthatunk, az annyiból jó, hogy felfogásunk kiterjedtebb lesz.

Julían. *)

— És nincs nyugodalma,
 Retteg Julián Cezarini . . .
 „Durva pogánynak nem jó soha hinni!
 Ajkairól csalfán árad el a szó,
 S békülni véle!? . . . Hogy esküt tevél-e?
 Feloldlak alóla, fiam, Ulászló!”

„S mit szól Amuráth majd!? . . .“
 — „Azt gondolod: esküi szentek!?”
 „Nem lehet immár, ellenzik a *rendek* . . .“
 — „Hunyadi János? . . . Kelj hadra, tanácsos!
 Fél-Európa — mit mondana — Róma?
 Rád szegzi szemét, tudd meg, ama város!”

„Üdv jó hiveinknek,
 A hitleneken örök átok! . . .
 Áldását küldi a pápa reátok,
 S int: a pogány csal, nem kell neki hinni . . .
 Lopva legyőzhet, Muráth megelőzhet,
 Káros a béke . . . ugy-e Cezarini?!”

Ország ügyeit mind
 Hagyva a *Fők* ellene szólnak;
 S bár elzúg nyila ott sok vita-szónak:
 Győztes a *bíbor!* — A méh-raj aláfoly . . .
 Tábor közeleg délnek, s kopja-sereg
 Hogy szórja tüzét: már látja *Nikápoly!* —

— „Mit mond ez a *vajda?* . . .
 Jer, félek: itt sok időt töltesz.
 Fiam, Ulászló, hiszen *oláh föld ez!*
 Hogy visszatérjünk: tanácsla bolondul! . . .
Drakul, a vajda utánok sohajt: „Ha
 Megtudja Muráth, a Boszporuson tul!?”

Idegen vidék ez!
 S hajh milyen út? nép is sokallja . . .
 — „Látjátok amott *Szilisztria*, balra?
 Azt kikerüljük, csak még ez a *lejtő!*
 Felremeg a sik, hogy zudúl rá a sereg;
 S a tenger felől egy *fekete felhő*.”

„Villámlik amottan?!”
 — „Látod fiam, ugy-e már látod:
 Jobb volt megelőzni itt Amuráthot?
 Ellene állunk jó hely ez a Várna! . . .
 „„Áradat jó ott, jaj elfojtja hadad!
 Segéd-sereget, felség, ha még várna?!”“

— „Hogy várokozunk? . . . Majd!
 Sereg is, ki tudja, ha jó-e? . . .

Gyáva e *püspök*, hidd, fiam . . . Előre!
 (S zúgnak az ércz-talak, nagy hadi *üstök*)
 Amoda vini! nevem Cezarini!
 Félni tanácsolsz-e Rozgonyi püspök!?”

Hajh, micsoda lárma!
 Vihar az, felkölti a tengert . . .
 — „Mit mond Hunyadi? . . . hallottad ez embert?
 Hidd el fiam *hirét* akarja óvni!
 Ő legyen gátod, s itt vesztegelj? . . . Látod
 Ott Amuráth, nézd, sátra *babiloni!*”

„„Alláh nagy, erős, jó!
 (Látja Muráth; had-rende vegyül.)
 És én csak Alláhba' bizom egyedül!""
 S pusztán mered a nyilt sátor utána.
 Kezében könyvvel indul, neki fegyver . . .
 „Hidd: megesküvénk mi, ő a *Koránra!*”

Alláh nagy . . . ,Előre! —
 Mi homály!?” . . . Füst hitvány köde, szét! . . .
 Hol vagy fiam? . . . „Jaj *pap*, elvetted eszét!
 Örvénylik a had, s forr sebes sodorban;
 Élted vive rája: nyeli dagálya
 Ime, hol Ulászló bibora porbal!

S vér a koronán, hajh
 Mocsok is — nagy rettenetet szül.
 Szablya eláll; fagy jár eret keresztül. —
 Futnak amott; s bár erdő itt a dárda:
 Nem ölö fegyver; kik vittanak ezzel:
 Kő meredt bálványi, a halált várva!

Hajh mily aratás ez!
 Szép deli törzsek lemetélve
 Feksznek itt . . . Haza jutnak-e élve,
 Kik idegen földön szertefutának? . . .
 Ott Thallóczi a bán, . . . s Rozgonyi is tán?
 Elvesz az is, hogy megy *Galatának!*

— — Megállj Cezarini!
 Panaszos tekintetem üz-e? . . .
 Nagy keselyüsárny, ha szerte-terülne:
 Futó Julián az, s tajtékozó mén . . .
 Mért nincs oly futása: hogy be ne lássa
 Ama véres fő, az *árbocz* tetőjén!?”

— „Már a Duna-víz ez?
 Ugy-e, fiam, jó *oláh* gyermek? . . .
 Mint engem: az Isten ugy sohse ver meg!
 Ne figyelj rájok . . . nem érteni őket!
 (Zúg, szinte hallik a zaj egész addig:
 „Bünteti Alláh az esküszegőket!”)”

*) A debreczeni kaszinónál 6 aranyat nyert pályamű.

— „Ne sirj fiam . . . Gyorsan! . . .
Az Urtól tiszta szívet vettél . . .
Sietek! . . . No, lásd, mint elkeseredtél!?
Mit néazesz? . . . Nem értesz!? — „Itt ez a csónak,
Uram, uram, kérlek: csendesülj; félek
Mély árka van ott a Duna-folyónak!“

— „Ne hagyjon el Isten —
Könyörögj hozzám — soha téged!
Mily nagy ez a víz! mikor érünk véget!?
Drága az élet . . . s van öröme számos
Ugy-e, fiam? . . . Gyorsan! . . . Nekem *bajom van!*
Jaj, vár engem Róma . . . ama szent város!“

„Alláh nagy, erős, jó!“
Mig a gyermek veszi eszébe:
Mit magyaráz a pap zavart beszéde?:
Parton nyil pendül, sohaj, suhan a vas;
Jenicsér küldi szívet nem kerül ki,
Roskad Cezarini . . . „Alláh hatalmas!“

Duna ott a bibort
Fövenybe hamar beborítja . . .
S mily *csoda!*? habját visszafodorítja . . .
— Zaj kele délről, Duna megsokallá,
S foly éjszak fele, merre e zaj szele:
„A békerontókat megveri Alláh!“

Zsutay János.

Egy végzeteljes tévedés.

A. K. után

Madarassy Klótdiltól.

F. városának piacán mintegy harmincz év előtt egy régi, tisztességes kinézésű épület állott, mely nagy vas, részben aranyozott ezimere által, mint vendéglő ismerteté meg magát.

Tulajdonosnője, özvegy Hofstetterné, egy középkori, jómódu, kedélyes, de nagyon heves természetű nő volt. Miután, gyermekei nem voltak, egy szegény özvegy asszony egyetlen leánykáját fogadta magához és felnövelte azt.

E fogadott leány, Weisz Katalin ép oly csinos mint ügyes s így mindenki előtt kedves volt.

Mindig nyájas és előzékeny lévén minden vendég számára volt — egy-egy vidám tréfája s a legszegényebbre is intézett nyájas szavakat. De Katalin becsületes is volt, és a sok kísértés dacára, mely őt környezé, senki sem mondhatott róla kedvezőtlen kivéve, hogy a piperét szerette, s arra többet fordított, mint azt az emberek jónak hitték. Hofstetterné asszony azonban épen nem vette rossz néven, ha fogadott leánya mindig csinosan, szépen volt öltözködve, és ha Katalinnak elmondták, hogy mások mit beszélnek felőle, nevetett rajta s azt felelé: söpörjön mindenki saját ajtaja előtt. A mig asszonya helyesli, úgy fog

öltözködni, a mint neki tetszik, s nem fog idegen fecségekre hallgatni.

Ezen feleletet némelyek helybenhagyták mások pedig könnyelműségnek nevezték, melynek előbb utóbb rossz kimenetelt jósoltak.

Katalin mind keveset törődött ezzel s dolgát becsületesen végezve s nevelő anyjának hü ragszkodással szolgálva, köztük, neheztelő szó soha nem váltatott, míg közcsodálkozásra a leánynak eszébe nem jutott egy fiatal emberrel, ki javithatlan naplopónak tartatott — szerelmi viszonyt kezdeni. Hayder Henrik, egy jómódu molnárnak fia, rossz deák volt, kinek kevés kedve volt a munkához, de annál több előszeretete a korcsmai multságok, kártyajáték stb. iránt.

Mióta Katalin e fiával viszonyt kezdett, az „arany oroszán“-ban a dolgok napról-napra rosszabbra fordultak. A nyájas, szép lánynak nem hiányzottak bámulói, kik most nem kevésse mérgelezték a fölött, hogy egy olyan ember, kinek egész környéken a „korhely“ czime volt — szoritá őket háttérbe. Hogy e miatt boszút álljanak, a kétségbeesésig gyötörték szegény Katalint az által, hogy neki szüntelen kedvesének kicsapongó életéről, és könnyelmű tetteiről beszéltek. Nevelőanyja pedig nem csak, hogy résztvett e csipős gunyolódásokban, de sőt gyakran szidta a leányt dőresége miatt. Ez hibás eljárás volt. Okos és nyájas figyelmeztetésre Katalin bizonyára hallgatott volna, de gunyra és szitkozódó szavakra nem hajtott. Hofstetterné kétségkívül szerette a leányt és csak javát akarta annak eszközölni, de hibás irányt választotta erre. Bizonyos, hogy törekvései nem eredményeztek mást, minthogy fogadott leánya napról-napra szerencsétlenebbnek érezvén magát, mindig makacsabb lón s végre egykedvűen vette bár mi történend is vele.

E közben azt az észrevételt tették, hogy Katalin kevesebbet költ piperéjére, s hogy az utasok ajándokpénzeiből részét — melyet eddig a többi cselédeknek engedte vala át — igénybe veszi, s általában a pénzre jobban néz mint azelőtt. E rögtöni fukarsága, oda magyaráztatott, hogy meggazdálkodott pénzét kedvesének adja; habár ő e gyanut sértetlen, utasította vissza.

Igy mult el két év. Hayder Henrik napról-napra korhelyebb lett, míg a viszony Katalin és nevelőanyja közt mindig szerencsétlenebbé vált, s egy napon azon hír izgatta fel a városkát, hogy Hayder eltűnt Katalin pedig asszonya által tolvajság miatt befogatott.

Eleinte e hírt nem akarták elhinni, s csak rágalomnak vélték, melyet Katalin ellenségei kóholtak; de fájdalom a bizonyosság nem sokáig késett, mert már másnap reggel látták a szerencsétlen leányt a fogházból a kihallgatásra kísérni.

A körülmények, melyek e katasztrófát előidézték, következők valának: két nap előtt egy marhakereskedő, egy ismerős vendég, szállott meg az „arany oroszán“-nál s a korcsmárosnénak negyven darab aranyat adott át — eltevés végett. A nő, azokat egy kis erszénybe tevő, s aztán egy

fehér zsebkendőbe takará. Midőn épen a pénzt a felső szobák egyikében el tenniakará, egy környékbeli ismerős ur által, ki a kapu előtt állott, kocsijával, kihivatott. Ez egy kereskedelmiház czimjét ohajtotta tőle megtudni, a melyről már előbb is beszéltek volt együtt. Hogy azon levelet, mely a kívánt czimiratot tartalmazá, elhozza — az első emeletre kelle mennie; odaérve először is hálósobájába sietett s a marhakereskedőtől átvett pénzt, mit eddig folyton kezében tartott, egy szekrény felső fiókjába tette, a szobát bezárta s aztán több más szobában kereste a levelet, melyet azonban nem birt megtalálni.

Bosszankodva e fölött kimenté magát az ur előtt s a konyha melletti kis szobájába ment, hol Hayder Henriket és Katalint találá együtt. Az utóbbi keservesen sirt, míg kedvese őt valamire kérni látszott, a mit a ház urnője előtt nem akart hallatni. Magánkívül haragjában, hogy e semmirekellő ember az ő magánsobájába tolakodni merészkedett, heves szitkozódás közt parancsolá annak házát rögtön elhagyni — mire ez ép oly hevesen válaszolt; Katalin maga, hajlandónak látszék kedvesének pártját fogni, mi a felharagított nőt azon nyilatkozatra ingerelte, hogy takarodjék szemei elől. A leány erre fel ment az emeletbe, asszonya hálósobájába, melyet egy főkulcsesal nyitott ki.

Ugyanazon nap késő este a marhakereskedő kirándulásából visszatért, s tovább akarván utazni, eltett pénzét kérte a kocsmárosnétól. Ez elment hálósobájába, kikereste minden fiókját — de a pénzt nem lelte sehol. Ez nagy lármát okozott a háznál. Minden cseléd összehívatott és kikérdezett, de nem lehetett egyebet megtudni, csak azt, hogy Katalinon kívül senki sem volt a hálósobában; ő azt szokása ellen rendezé el éjszakára, s e foglalkozásban találtatott ott a szobaleány által, midőn épen a nyitott szekrény előtt állott és zokogva hajtogatott össze egy kendőt, melyet mint mondá, el akart tenni. A másik lány által szomorúságának oka felől kérdezettvén, elbeszélé annak az előbbi jelenetet s megjegyzé, hogy asszonyának szeretetlenségét tovább nem tűrhettvén valamit kell tennie, hogy elviselhetlen helyzetéből kiszabaduljon.

Midőn a kihallgatásnál mindezt elébe adták, a tolvajság minden gyanuját határozottan utasította el magától. Ellenben nem tagadta, hogy asszonya hálósobájában és a szekrényénél volt, de azt állítá, hogy máskor is gyakran takarította e szobát, s rakosgatta a vendéglősné jobb ruháit. Az általa tett nyilatkozatra vonatkozólag az alsó szobában előfordult jelenet után — mondá, hogy kedvese rá akarta őt beszélni, hogy vándoroljon ki vele Amerikába. Ő ezt határozottan megtagadta tőle, de később, az asszonyától tapasztalt kemény bánásmód után, eltökélte kedvesének tervébe beleegyezni. Hayder tanubizonyságára hivatkozott. De midőn ezt keresték nem csak hogy eltűnt, hanem az is kiderült, hogy őt a tolvajlás estéjén egy szomszéd falubeli kocsmában látták inni, hol egy pénz-

zel telt erszénykéből egy aranyat vett ki felváltatni. Ezen erszény egészen hasonló volt, amannak leírásához, mely az oroszán vendéglősnőtől ellopatott. Így tehát semmi kétség sem maradt a szerencsétlen leány bűnössége felett, és átalánosan el lön fogadva azon vélemény, hogy a pénzt ő sajátította el, s adta kedvesének — hogy vele Amerikába vándorolhasson.

Alig volt Katalin a börtönben, midőn mindenki vádolta őt valamivel. Ha valaki a helybeliek beszédjeit hallgatta volna, azt kelle hinnie, hogy Katalinnál nincs rosszabb, elvetemültebb teremtmény a világon, és a zajos ócsárlásban senki hangosabban nem vőn részt, mint az oroszán vendéglősné. Előbbi szeretete valóban egészen gyűlöletté látszék válni. Nem fáradt bele, mindazon jótéteményeket mikben a hálátlant részesíté elősorolni, s a legcsekélyebb czélzat, miszerint Kati ártatlan lehet — a legnagyobb dühbe hozta őt. De nem a pénz vesztesége, hanem a szeretet sértett érzete volt az, mi a szenvedélyes nőt ekkép felingerelte.

Ilyen körülmények közt a tanuvallomások is, a legkedvezőtlenebbul, hangzottak a vádlott ellen. Ártatlanságának állhatatos bizonyításában a bíró nem látott egyebet mint egy bűnös vakmerő tagadását. Nem is tűnhetett fel tehát, midőn végül négy évi dologházra ítéltetett. Sőt voltak sokan, kik e büntetést még nagyon enyhének találták.

Miután a szerencsétlen lányt senki sem pártfogolta ügyének fellebezése is elmaradt — s néhány nap mulva az ítélet végrehajtatott. Midőn Katalint, a dologházba kísérték, az utczák telve voltak emberekkel. Mindenki akarta őt látni s saját szemével meggyőződni, hogyan viseli el sorsát. Lesütött szemekkel, sápadt, elsoványodott arczczal ült a nyitott szekéren, folytonos könnypatak áztatván arczát.

A közzésvét ép oly könnyen felébreszthető mint a közkárhoztatás. Ugy volt ez most is. Viszsaemlékeztek a szegény leány jó tulajdonságaira, különösen nyájasságára és előzékenységére, melyet mindenki iránt tanusított, és szégyelték tulbuzgóságukat, melylyel őt elébb kárhoztották és üldözték. A hirtelen változás senkinél nagyobb és felőlőbb nem volt, mint az oroszán vendéglősnénél. Egész régi szeretete fogadott leánya iránt visszatért szívébe, s most látta be csak, hogy mit vesztett benne.

Mindennap, minden órában érezte hiányát, s száz esetben kitűnt, mily önzetlen és hű volt szolgálataiban. A nő boldogtalan volt, de magába zárta bánatát — s nem keresett vigaszt senkinél.

Igy mult el két év. Katalin békével és megadással viselte nehéz sorsát. Szerény illedelmes magaviselete által csakhamar megnyeré az intézet igazgatójának kegyét. A házlelkésze is érdekel viseltetett sorsa iránt. Megykegyelmeztetési folyamodványt nyújtott be érette egy a király mellett lévő befolyásu személyhez, s az eredmény várakozáson felül jól ütött ki.

De Katalin a vele tudatott szabadon bocsátás reménye fölött kevés örömet látszott érezni. Ő tudta, hogy a világba mint megbélyegzett tér vissza, s határozottan kijelenté, hogy szülőföldre semmiesetre, hanem Amerikába fog menni. Hogy ezt tehesse, a lelkész és az igazgató pénzt gyűjtögettek számára, melyhez ők magok is sokkal járultak. A legtöbbet azonban egy helybeli jótékony delnőnek köszönheté, ki hajlandó volt, ha Katalinnak tetszenék ott maradni, őt házához fogadni.

Szegény öreg anyja, hogy leányát még egyszer láthassa, megtette a messzi utat a városba. E kettőnek bucsuzása rendkívül szomorú volt; ezenkívül az öreg asszony keservesen jajveszékelt s szemrehányásokat tőn magának, hogy gyermekét idegen kézbe adta, s így mintegy okozója lőn szerencsétlenségének.

A kitűzött időben Katalin elment tengeri útjára. Ennek híre a fájdalom és gyász új forrása lőn nevelőanyjára nézve.

Nem volt tehát többé reménye a leányt, kit valódi bensőséggel szereté, életében viszontláthatni. Azon kedélyállapotban, a melyben volt, az emberek és egész üzlete terhére váltak neki, s ennek következtében elhatározta vendéglőjét eladni s lakhelyét messze a mostanitól, valahová falura áttenni. Vevő csakhamar találkozott, s a nap, a melyen ez tulajdonát átveendő vala, kitűzetett.

Miután minden házi eszközök és szükségletek az eladáshoz tartoztak, Hofstetterné csak azon tárgyakat podgyászolá be, miket magának akart megtartani. Ezek legfőképp ruhából és fehérművekből állottak, s nagy mennyiségben voltak. Némán és lassan ment e terhes munka véghez egy agg nő segítségével végre csak egy szoba volt még hátra, melyet Hofstetterné, miután férje abban halt meg, ritkán látogatott meg. Itt voltak a többek között, az elhunyt ruhái is szekrényekben elrakogatva. Kifáradva az unalmas foglalkozásban, a tulajdonosnő csomagokint szedgette elé a holmikát s dobta a ládába — a midőn egyszerre csörömpölve hullott ki valami az egyik csomagból. Az agg nő azt hitte, hogy valami eltörött, s szorgosan keresett a talajon — s egy kis nehéz erszényt talált, melynek megpillantásánál az oroszlán vendéglősnő borzasztó sikoltást hallatott, úgy, hogy az egész háznép oda sietett.

Itt rettenetes látvány terült elébök. A láda mellett állott Hofstetterné vadul forgó szemekkel, kezében egy kis erszényt tartva s folyton örülten kacagva. E sajátságos jelenet elejénte megfoghatlan volt a jelenlevőknek, míg egy közülök azon sejtelmét nyilvánítá, miszerint ezen erszénynek ugyanannak kell lennie, a mely miatt Katalin a dologházba jutott.

Ezen szavak magához téríték a szerencsétlen nőt, az örült nevetés megszűnt s egy fájdalmas kiáltással ájulttan rogyott össze.

Egy óra mulva az egész városban elterjedt a szomorú történet s így a leány öreg anyjához is eljutott, ki eszeveszetten rohant az „arany orosz-

lány“-ba s azon szobába hol a vádlónő szánakozásra méltó állapotban feküdt az ágyban, s kitörő fájdalommal követelte tőle vissza gyermekét.

Sok ideig hagyta a szerencsétlen nő a bőszen fájdalmu anya keserű szemrehányásainak egész özönét magára ömleni, míg végre a kétségbeeséstől üzetve ágyából felugrott, a boszulónak lábaihoz borúlt, s térdei öelve irgalomért, kegyelemért esde. De a megfosztott, félőrült anya hevesen taszítá el a könyörgőt magától s kirohant a házból, az utcákat panasz- és jajveszékélással töltve el.

A vigasztalhatlan nő, ki Katalin szerencsétlenségének legtöbb okozója volt, mindent el követett, hogy hibáját jóvá tegye. A többi közt egy különös ügynököt küldé Amerikába, az ártatlan szenvedőt felkeresendő s őt visszahozandó. S miután ez a gőzhajóval utazott, biztosan leheté számítani, hogy hamarabb érkezend New-Yorkba mint a kivándorlók hajója. Visszatértét hat-nyolcz hét után várhatták. Hofstetterné asszony Katalin megérkezését egy örömnüppély által akarta megünnepelni, s erre az egész város népségét meghívni. Ennél fogva megérkezésének feszült érdekel néztek elébe.

Végre megérkezett a küldött, — azon szomorú hírrel, hogy a kivándorlók, melyek között Katalin volt, egy tengeri viharban az amerikai partokon hajótörést szenvedvén — mind a hullámokban találtak halálukat két matrózt kivéve.

Elképzelhetni a benyomást melyet e szörnyű hír a boldogtalan nőre tőn, ki magát Katalin borzasztó sorsa egyedüli okozójának tekinté. Több óráig mozdulatlanul ült egy helyen, mereven bámulva maga elébe. Aztán kocsit hozatva egy ügyvédhez ment s végrenleletét készítetté el. Ez időtől fogva eltűnt nyom nélkül s csak több hét mulva lelték meg a Majna vízében hulláját. Nem birta a fájdalom és lelkifurdalat kinait továbbá elviselni. Katalin anyját vagyonának általános örökösévé tevé; de ez sem sokáig élvezé azt, mert a leánya utáni fájdalom mellett a megbánás is gyötörte, hogy oly engesztelhetlen keserűséggel támadta meg azon szerencsétlen nőt, ki ama borzasztó vád előtt leánya iránt oly nemes és jóakaró volt, örömet bocsátott volna meg, de késő volt. Mindez életén rágódott s egy év mulva — a temetőben pihent.

A sz.-István-templom alatti sirboltok Bécsben.

1854 ben gyönyörű májusi nap volt, midőn egy vig, irók- és a cs. udvari színház néhány kitűző tagjaiból, egy idegen művész- és csekély személyemből álló társaság egyidőre búcsut vett a fényes napvilágtól, hogy a halál és sötétség birodalmába leszálljon.

Már akkor is igen nehéz volt ezen sirboltok meglátogatására engedélyt nyerni, s

nekünk is csak a nagybefolyású és köztiszteletben álló veterán író, Grillparzer Ferenc közbenjárására jutott azon szerencse, hogy kíváncsi szemekkel azt megláthassuk, a mi az embert borzadálylyal és saját mulandóságának érzéssel tölti el. Most már egészen eltiltatott a katakombák látogatása. Én valék az egyetlen nő a társaságban, és ámbár mindenképp igyekeztek engem szándékomról lebeszélni, én mégis szilárdul maradtam mellette, meg akarván győződni, vajjon nem tulzotta-e, a mit ezen nevezetes sirboltokról beszélni hallék.

Midőn a sötétség birodalmát, a lépcsőn leszállva elértük, a vezetők egyike hátramaradt a bejárásnál, s a másik, égő fáklyával kezében, előrement.

Bármily izgatólag hatottak rám a kísérteties leírások, melyeket ezen borzasztó helyiségről hallottam, azt hasonlítani sem lehetett a benyomáshoz, melyet a való a szemlélőre tett. A legélénkebb képzelet sem képes ezen komor téren az igazságot elérni; az éj birodalmának megvannak sajátosságai, melyeket szemlélni lehet, de leírni nem.

Ismert dolog, hogy Bécsben a múlt században igen makacs, borzasztó, határtalan pusztításokat tevő dögvész kereste meg, és ama rémidőből halmozódtak fel itt az emberi csontoknak ily nagy tömegei, melyeket akkor, a mint látszik, csak hogy tőlük megszabaduljanak, ide nem is raktak, hanem csak úgy behánytak.

Háromemeletes ezen földalatti építmény, s mindahárom meg van tömve ily borzasztó tartalommal. A harmadik, legalsó katakombához már akkor sem lehetett eljutni, mert az nagy veszélylyel lett volna összekötve; csak a második osztályba mehettünk; és ez is csak némi ügygyel bajjal történt. Sok helyen gátolták lépteinket a rendetlenül odahányt csontok halmái, melyeket nem lehetett semmiképp kikerülni, s ha utunkat felytatni akartuk, azokon keresztül kellett mászni; a különös recsegő hangok, melyeket a lépteink alatt engedő csontok zörrenése és surlódása előidézett, rémitők voltak s a velőig hatottak.

A lég olyan volt, mint minden sötét, mély pinczében, mert az enyészet már réges-régen elvégezte volt itten szörnyű művét, s az állati anyagok már elillantak, elpárologtak. Voltak olyan vázak is, melyekre a hús

ugy rá száradt, mint a mumiákra, különösen a hol a lég behatásának voltak kitéve. És épen ezen hullák voltak azok, melyek a szemlélőre különös feltűnő, s valljuk meg őszintén, — ijesztő, rémes benyomást tesznek, mert ezen hullák eleveneknek látszának a fáklya rezgő vörös világánál; ránk mereszték sötét szemüregüket, míg száraz, penészes rongyokkal félig eltakart tagjaik mozogni látszának.

Vezetőnk egyszer megállt, szorosán egy roppant oszlop előtt s magasra emelve a fáklyát, egy durva kőfaragványra figyelmeztetett, mely egy feszületet ábrázolt két térdelő nő-alakkal; a fáklya fénye erősen világítá meg ugyan a közeli tárgyakat, de annál sűrűbb, szinte kézzelfogható volt a sötétség azon kívül, és midőn a fáklyát magasra emelé, alul mitsem láttunk. A mint az említett faragványt szemléltük, vezetőnk hirtelen ereszté le a fáklyát s néhány lépésnyire, épen szemközt, megpillantánk — egy csontvázat, térdig érő fekete bársony köpenyben, melynek aranyhimzése itt-ott még egészen jó karban volt és szinte csillogott, koponyáját roppant, vállaira omló fürtös paróka fődé, csontlábain aranycsattos czipő, a köpeny alól kilátszó lábszárak fehérsége, a hústalan arc, két sor ép, vicsorító fogaival oly látványt nyújtott a lobogó fáklya bizonytalan világánál, melynek borzasztó benyomása gyengébb idegekre nem igen lett volna előnyös, s midőn szemeim véletlen a fiatal müncheni művész arcán akadtak meg, ki legközelebb állt, láttam, hogy ez felette sápadt lett.

— Ezen uri ember — mondá vezetőnk — a mi büszkeségünk, mi „szép urnak“ vagy „kamarásnak“ nevezzük, mert bizonyosan valami nagy ur volt.

Hogy e férfi „nagy“ volt életében, azt mi is láttuk, mert alakja, ámbár meg volt görnyedve, mégis magasabb volt a vezetőnél, ki igen erős és magas ember volt. E rémnak arca a föld felé volt csüggesztve, mintha a fáklya fényét ki akarná kerülni, karjai lelógtak, mint olyannál, a ki fáradtan pihen.

Az ifju művész megkérde a vezetőt, szabadna e a kamarás ur bársonyköpenyéből egy darabkát levágni?

— Oh na! — mondá a derék ember, a „Lerchenfelder“ népnek egy valódi diszpeldánya. Azt nem szabad bántani, egyszer el-

csipte egy utazó angol nő az egyik keztyűjét, de bizony mi ezt szépen visszavettük tőle, midőn kifelé indultunk. Ennek a gyönyörű példánynak egésznek kell maradnia, mert ő a sirboltok disze és házigazdája, ki az idegeneket fogadja.

Ezen tréfás, hangos nevetéstől kísért beszéd sajtóságos ellentétet képezett a környezet nagyszerű borzasztóságával.

Tovább haladtunk a sötétségben, melynek fekete kapuja feltárult előttünk s utánunk azonnal bezáródott; jobbról-balról koponyák, csonthalmazok, ködarabok, félig elkorhadt koporsó-maradványok, meglehetősen jó karban lévő mumiák fekvé, ülve, térdelve, a mint épen avéletlen összevisszahányta. Vezetőnk szüntelen ismétlé, hogy egyikünk se távozzék két lépésnyire sem jobbra, sem balra, a folyosószerű üregekbe, melyeknek nyílásai fekete szájaikat ránk tárták, mert a legnagyobb veszélynek teszi ki magát, a ki oda belép; hogy szavának nagyobb súlyt adjon, felvett egy követ s bedobá azt a tágas folyosó torkába, mely mellett épen elhaladtunk, — rövid idő múlva rémitő tompa zuhogást hallánk, mely a sötét, titokteljes mélységből hangzott fel, százszorosan ismételve a boltozat viszhangjától. Borzadva álltunk meg.

— Lássák, — mondá a vezető, kinek becses neve „langer Stoffel“ volt, — a ki oda bemegy, szintén oda jut, a hova az a kő, tudnillik a legalsó sirboltba, honnan nincs menekülés, mert bejárásai el vannak falazva, a boltozat pedig sok helyen meg van repezve, s az ember észre sem veszi, mikor egyszerre ott lenn terem a halottak közt, hol még élő lény nem járt.

Ezen vigasztaló intésre összébb vonultunk és szorosan követtük bölcs vezetőnk nagy lépteit, ki minket most egy külön, halottakkal nem annyira tömött sirboltba vezetete. Annak közepére érve, lassan emelé fel a lobogó fáklyát, s mi önkénytelenül követtük azt szemünkkel, és most valóban valamennyi ajakról a csodálat — vagy tán az ijedség egy halk kiáltása lebbent el.

A mit most láttunk, annak rémitő, kísérteties borzasztósága felülmulta az eddig látottakat. A felső boltozat falazata az idő folytán, tán nem birván a behányt hullák súlyát, egy helyen meghasadt és szétnyílt, a nyíláson betódult egy csomó részint mumiászerű, részint hústalan váz összevissza-

kúszálva, egymásba kapaszkodva, és fenyegetőleg lebegett ott a fekete magasban felettünk, mintha egy sereg halott mohó vágygyal ránk, élőkre, akarna rohanni. Ez iszonyú látvány volt; különösen ijesztő vala egy kar, mely csontkezével lenyúlt a magasból. Ama falhoz, melyet a fáklya megvilágított, támaszkodott egy fehér lepelbe burkolt alak, a bársonyköpenyes úrhoz hasonlón, de minthogy be volt burkolva, nem vehettük ki annyira külsejét; úgy nézett ki, mint egy öreg meggörnyedett nő, ki mankóin tovaballagni készül. Lábainál fekiúdt egy váz, melyet a véletlen úgy helyezett el, hogy úgy látszott, mintha kedvetlenül fordult volna felénk, szemnélküli tekintettel kérdezve, mit keresünk mi élők itt, a halál birodalmában?

Egy másik sirboltban, melybe néhány lépésön kellett felhaladnunk, koporsókat láttunk még meglehetősen jó karban, czimekkel és arany-, ezüst-feliratokkal, melyeket olvasni azonban nem igen volt nagy kedvünk.

Szörnyű helyzet lehet az, ha valami véletlen által a fáklya elalszik ezen földalatti, iszonynyal teljes üregekben; ez azonban nem épen veszélyes, mert a vezető különös szerkezetű sippal van ellátva, melynek visító, átható hangját a másik, ki a bejárásnál örködik, meghallja, s a hang után indulva, meggyújtott fáklyával nemsokára feltalálja a megfélemlített társaságot. Mint vezetőnk mondá, ez elővigyázat daczára is megtörtént már, hogy egy idegen utazó, ki egy mellékfolyosóba néhány lépést tett, egyszerre elsülyedt; szerencséjére az alsó sirbolt oly részére jutott, mely majdnem a tetőig zsufolva volt holtakkal, és így nagy ügygyelbajjal ismét kiségitették.

Mintegy két órát töltöttünk a sötétség és halál birodalmában, de aztán felébredt a vágy keblünkben a meleg verőfényes napot, a kék eget viszontláthatni. Midőn a legfelső, a templom alatt lévő sirboltba jutottunk, annak elég komor falai és boltozata úgy tűntek fel előttünk, mint egy fényes imola; hanem egypárszor körülnéztünk, nem lesnek-e valami borzasztó rémek a sötétebb sarkokból felénk.

Örömkialtással üdvözöltük a szép fényes napot, s bucsut vevénk a mult századok porladozó nemzedékeitől. Önkénytelen jutott eszünkbe Schiller verse:

... Oly borzadalmas ott alatt!
Ne vágyják senki látni, mit az istenek
Az éj leplével kegyesen elfödtenek.

K. BENICZKY IRMA.

Két barna fejedelem.

(H.) Operenciákon túl, árnyas pálmák köze-
pette, hullámmosta szigeteken, hol a nap mint
égből ledobott nyíl égeti az ember halántékát,
— ott is vannak fejedelmek, fehérek, feketék, sze-
lidek, vadak, gyöngék és hatalmasak. E fejedel-
mek is meghalnak olykor, és ezeknek is akadnak
életírók. Hanem úgy látszik, hogy ott nem igen
szórják az örökösök a pénzt, mert ez életiratok-
ban nem igen találunk hízelt, hacsak ezer meg
ezer ember lemészárlása véletlenül nem hízelt.

Legközelebb két ily fejedelem haláláról érte-
sitnek a lapok. Az egyik Szuluk, ki I. Faustin
név alatt császár volt Hayti szigetén. Benne a
trónról elűzött, földönfutó fejedelmek száma lett
egygyel kevesebb.

Szuluk 85 éves korában feküdt sirjába. Egy
hajtii mulat családnak volt gyermeke, s a rab-
szolgaság bilincsei közt pillantotta meg először a
napot. Az 1790-iki decretum következtében fel-
szabadult s mint 21 éves ifju részt vett 1803-ban
a francziák elleni forradalomban. Aztán több tá-
bornok mellett segédképen szolgált, míg 1820-ban
capitánna lön, és Boyer elnök kegyébe jutott.
Lassankint aztán mindfelebb emelkedett, s épen
osztálytábornokká nevezték ki 1846-ban, midőn
Boché elnök meghalt, s bizonyára magának is
csodálkozására annak helyére őt választották.

Ugy látszik, hogy fejét megzavarta az új ma-
gas méltóság, mert kegyetlen háborút kezdett a
mulattok és városiakok ellen és császárrá válas-
tatta magát. Sokat nevettek Európában az új
potentáton, ki I. Faustin nevet vön fel, Párisban
koronát készítettett a Napoleonénak mintájára,
és azzal magát megkoronáztatta. Általában
I. Napoleont vette mintaképül, s azt utánozta
öltözetben, szokásokban. Hanem e férfinak láng-
esze hiányzott nála, és annál fogva az utánzás
csak majmolássá lön, monarchiája pedig caricaturává.
Országában szt. Faustin rendet alapított,
és 400 földijét pairré tette. 4 fejedelem, 59 herceg
és számtalan gróf nevetséges gráciával járt kelt
a birodalmocskában és császári uruknak ugyan-
csak sok kellemetlenséget okoztak. Egy középkori
fejedelmet sem kizártak annyira birodalmi bárói
és egy sem civakodott annyit velök mint Szuluk.

Ez is kegyetlensége siettetette bukását. Geffrad
1859-ben letaszítá őt a trónról és mint a helyre-
állított köztársaság elnöke követte az uralkodás-
ban. Szuluk családjával és vagyonával Jamaikába
költözött és ott élt csendben, örömét szép, fényes
és tarka öltözetben keresve.

A sors azon elégtételt nyújtotta a trón vesz-
tett fejedelemnek, hogy utódját még szeme láttára
egy másik forradalom letaszította a trónról.

Épen idején nyerte még ki a hazatérhetési

engedélyt, hogy szülőföldjén Petit Goyaveben
örök nyugalomra hajthassa őszfejét.

Szulukot mindig nevetség tárgyául tekintet-
ték Európában, — ellenben Mabba szerezsen fő-
nöktől irtóztak az afrikaiak.

Mabba hat éven át ostroma volt az angol és
francia Szenegambiával határos tartományokban
lakó néger törzseknek.

1861-ben még csak kisszerű főnök volt Bad-
dibu királyságban, de szerfölött buzgó mahome-
dán. Ezen évben lázadt fel pogány királya ellen
és azt megölvén, a kormányt magához ragadta, és
szokatlan tüzzel terjeszté a török vallást, kimé-
letlenül leölette mindazokat, kik a korán hitét el
nem fogadták.

Elbizva magát hadiszerezésében és a néger
főnökök ellen viselt harczai dicsőségében, rajon-
gásában Gambia angol területébe rontott, de
D'Arcy ezredes helytartó ügyes stratégiája által
vesztéssel veretett vissza. Mabba erre elhatá-
rozta, hogy megtámadja a francziákat. Még abban
az esztendőben december havában 4000 harczos-
sal 300 francia katonát bekerített és azokat 9 ki-
vételével, kik megszöktek, mind lekonzoltatta.
Dahomey királya borzasztó tettei és gyilkolásai
háttérbe szorulnak, ha meggondoljuk, mily szörnyű
kegyetlenségeket követett el rajongásában Mabba,
a szomszéd néger törzseknek.

Hallomás szerint Joliffe Sein királya végre
hatalmába kerítette s kivégeztette Mabbát. Kezét
és lábát mint győzelmi jelvényeket átküldötte a
senegal francia kerület parancsnokának.

Mabba vallási fanatizmusában vagy 20 ezer
embert végeztett ki, részint éhhalál által, részint
eladva azokat rabszolgáknak.

Gondolattöredékek.

Közlő: Doloresz.

— Minden az egész természetben, minden a
mivel birunk, a mit tapasztalunk, a mit fölfede-
zünk és a mit tudunk, minden utóljára is *önma-
gára* utalja a szellemet, és *önállóságra* vezeti. S ez
az, a mit rendeltetésünk, cselekvéseink végcél-
jának kell tekintenünk.

— Igaz, hogy a földilét telve bajjal, szen-
vedéssel; semmi sem állandó benne; minden válto-
zik, s hogy bennünket az előreláthatatlan sors s a
váratlan események ellenállhatlan árja elsodor.
De azért ne zugóljunk. Ép ez a világuralkodó
ujmutatása, hogy a földi bajokon és mulandóság-
okon felülemelkedve üdvünket és legfőbb czé-
lunkat ne *kivül*, hanem saját *énjünkben* keressük...

— Az erény nem kíván jutalmat, s ha: úgy
megszűnt az lenni.

— A szerelem az emberi természet költészete.
Az embert az istenséghez közelíti s a mennyet a
földre hozza le.

— Van bennem valami mi hinnem kénytet, hogy valamint az egész emberiség előre halad, úgy nekem is kell *tökéletesebben*; hogy nem csak most *vagyok*, hanem jövőre is *leszek*, csak hogy jobb, tökéletesebb; úgy a mily irányt magamnak választok az isteni mindenségben, s a mint lelkem *alantabbiak- vagy magasabbakkal* szövetkezik.

— Születésem napja volt.

Szívemet újra álmodozások, vágyak kinozák. Könyvek toltultak félig hunyt szemeimbe, melyeket a borús égre szegeztek Egyedül állok a világon. Engem senki sem ismer, senki sem szeret! — sohajté. Pedig nem vagyok rossz

De hát senki sem ért meg engem, senki sem rokon velem? Behunytam szemeimet, forró arczomon könyvek folytak alá; egy-egy csöp megfagyott rajta. Úgy szerettem volna meghalni

Egyet ismerek csak, ki velem rokon s kinek lelke sebeiben elvéreze; ki önmaga s a világ fölötti tévedéseiben, néma kétségbeeséssel kárhoztatta magát, mert önmagát nem értette, s oly fájdalmat és lelki kint szenvedte, melynek eredetét nem ismerte.

Ez a sokat szenvedett, ünnevelt Byron, a brit-tek csodás költője, ki a genialitás gazdagsága mellett oly boldogtalannak érezte magát, mert *elhagyatott* volt; s ki oly borzasztón kaczag saját kinjain; kaczag, míg lelke vérzik s telve szorongással. Pokol lett neki a föld, az emberek balitélete gyilkosa Azért dalolt tehát de dala borzasztó volt! Dalolt azoknak, kik bensejében kiolták a világot és a szeretetet, hideg borzadályt dalolt nekik; haragot és megvetést, kétségbeesést és halált, bünt és örök éjszakát

Kik *poklot* oltottak szívébe, azoknak nem dalolhatott *mennyország*ról.

Színház és művészet.

— Nemzeti színház. Szept. 6-tól 21-ig előadatok: „Rang és szerelem“, vigj.; „Faust“, opera, Tóperczér Ilka k. a. mint Margit ezuttal tevő első színi kísérletét jó eredménnyel; többször is fel fog lépni. 8-án, a színház 30-éves fennállásának fordulóján nem volt előadás, — a színház tagjai a napot a zöldben töltötték. 9-kén „Hamlet“, szomorujáték, Dráguss Károlylyal a czimszerepben, ki tehetséges színész, szerepeire sok gondot fordít, de organuma kissé gyöngé s mozdulataiban tulságos a tűz. „Az álarcos bál“, opera; „A londoni arszlánok“, vigj.; „Az idegesek“, vigj.; „Brankovics György“, tragoedia; „A tévedt nő“, opera; „A kísértet“, színmű; „Fox és Pitt“, vigját.; „Ernani“, opera; „Fiesco“, szom. ját.; „A sevillai borbély“, opera; „Macbeth“, trag.; „Az álarcos bál“, opera.

♣ A budai szinkörben a közelgő téli dényre egész halmaz újdonságot tanulnak. Ezek a következők: „Nagy Sándor“ szomorujáték Hiadortól, „V-dik László“ dráma Rákositól, „Bajor Ottó“

dráma Szinovácztól, „A milliomos leány“ színmű Hiadortól, „A jégpalota“ orosz látványos dráma, „Az utolsó lengyel követ“ történeti vigjáték Északitól, „A fertálmagnások“ és „A kétkedő“ Bercziktől, „A cidoni alma“ mythologiai vigjáték Északi Károlytól. S a következő külföldi műveket: „Giboyer fia“, „Gringoire“, „Az ördög sziklaja“, „A veres ház“, „A szerelem kérdése“, „A házi kereszt“, „Kie a 40 ezer forint“, „Az ember nem tökéletes.“ Uj operette: „A boissy boszorkány.“ Óhajtuk, hogy e mennyiségnek a minőség is megfelelő legyen. A műsor mindenesetre a társulat nagy buzgalmáról tanuskodik.

♣ Bulyovszkyné asszony e hó folytán Pestre jó, s hatszor fog föllépni a német színpadon.

♣ Balázsné Bognár Vilma asszonyról azt beszélnek, hogy a berlini dalszínházhoz volna szerződötve 12,000 frtért, s ekkép fölbontaná új-teri szerződését, melynél fogva Gundi urnak tiszta haszon maradna a bánatpénz.

♣ Reményi Ede nem szorult arra, hogy művészetének emelése végett a róla szóló külföldi bírálatokat lefordítgassuk, s ha mégis ezuttal kivétel teszünk, ez azért történik, mert Lipsceből jó az ítélet, tehát a zene dolgában legilletékesebb városból, hol Reményi f. hó 3-dikán játszott először. A „Leipziger Nachrichten“ szept. 5-diki száma azzal kezd, hogy: „az est diesőségének pálmája a magyar Reményi Edét, a hegedűsök országában egyeduralkodót, illette. Föllépésében — úgy mond — igénytelen volt, a dolgot hangszerére bízta, és játszott oly elragadón, oly csodálatos szépen, oly nagyszerűen, hogy a bírálat vele szemben majdnem lehetlenné válik, s csak azon egy igazságnak ad helyet, hogy soha Lipcse falai közt ily bevégzett szépen még nem hegedültek. — Klasszikai szíggal és művészi méltósággal nyitá meg győzelmi utját Bach „Chaconnájával. Édes fájdalom, csöndes panasz, könyvek közt egy mosoly, tele elragadó kellemmel, volt Chopin „Nocturne“-jében. Lovagias dac, sóvárgó panasz és örömeujjongás hangzott a meglepetett fülekbe Liszt magyar rhapsodiája alatt. A közönség minden darab után melegebb lön, s végre a kihívások és tetszészaj oly magasra nőttek, hogy öreg zenebarátok biztosítának, miszerint a virtuóz-kultusz időkben sem láttak nagyobb lelkesedést. Mi leg-alább nem tudunk esetet, hogy idegen művész egy este alatt a lipcsei közönségnek annyira kedvenchévé vált volna, mint Reményi ur.“ — Hasonlókép ír a „Leipziger Tageblatt“ is. Föllépett-e Reményi Lipscebén másodszor is? nem tudjuk, noha erre az utóbb említett lapban nyilvánosan fölkérték.

♣ Plotényi Nándor, Reményi kitünő tanítványa, az ősaszal önállólag készül hangversenyt rendezni.

♣ Telepi Károly Baranya számára a boldogult Batthyányi Kázmér arczképét festi.

♣ Joachim, hegedűművész hazánkfia, Brahms zongoraművésszel decz. első felében megláto-

gatja fővárosunkat és három hangversenyt rendez a vigadó nagy termében.

♣ Rubinstein Antal zongoraművész november hóban Pestre jő, hol néhányszor fog játszani.

♣ Ira Aldridge, az igazi, nem halt meg; jelenleg New-Yorkban ararja babérait. A ki Len gyelországban meghalt, az egy szobafestő volt.

♣ Egressy Ákos a kolozsvári színházhoz szerződött.

♣ Dráguss Károly a szegedi (Kocsisovszky által igazgatott) szintársulathoz szerződött. A nemzeti színpadon ezuttal nem fog többször föllépni.

♣ A nemzeti színházi drámabíráló bizottmány a „Szürke gyermekek“ című 3 felvonásos vígjátékot előadásra nem ajánlotta. „A honvéd“ című 5 felvonásos eredeti drámát pedig (Szigligetitől) előadásra ajánlotta.

♣ Feleki és Deák Farkas egy új színművet fordítanak a nemzeti színház számára. Címe: „Az amboisei összekövés“, melyet tavaly a párisi „Odeon“-ban sikerrel adtak elő. A párisi ítések különösen a dráma szép verseit dicsérték.

♣ Egy tenoristár a figyelmeztették a nemzeti színház igazgatóságát, kinek — mint mondják — jó hangja van, fiatal ember és magyarországi levén, érti nyelvünket. Most a hamburgi színháznál első tenorista. Neve Lederer. Még ez őszi idényben vendégszereplésre hívják meg.

♣ A Hellmesberger-féle négyes társulat deczember közepén megint fog hangversenyeket rendezni a redoutban.

♣ A Spiller-féle hangversenyben a tavalyi közreműködők vesznek részt: Spiller Adolf, Krausz Adolf, Saphir K. (mély hegedűvel) és Suck Lipót gondokkával. Hat estély lesz, változatos műsorral. Tavaly a közönség mindig nagy számmal jelent meg a quartett-estélyeken s jó emlékekkel vált meg mindannyiszor a hangverseny-teremtől, Bérleni már is lehet a műkereskedésekben.

♣ Ez év elején említé Szokoly, hogy Brocky Károly jeles festész, ki Angliában 1855-ben halt meg, Kmety és Mészáros tbnok arczképeit hagyá a nemzeti muzeumnak. Pentet Ede úr, kiknél e képek letéve voltak, közelebb érkezett fővárosunkba, hogy e hagyományokat — egy tanulmányrajzzal együtt — a nemzeti muzeumnak átadja.

♣ A bécsi Patti-hangversenyen nagy feltűnést okoz, állítólag érzelmdús, ragyogó technikájú hegedű-játékával Auer Lipót hazánkfia. Egy bécsi lap zenereferense „eszményi cigány“-nak nevezi.

♣ A bécsi műegylet e havi tárlatában az elhunyt Ary Scheffer nagyhirű francia festésztl is láthatók képek. Faust és Margit vannak kiállítva tőle. Ez fehér ruhában ül egy karszéken, nemes vonásu arcán mély fájdalommal.

♣ Sechler Simon udvari első orgonást és zenedei tanárt nagy diszszel temették el. Kopor-

sóját egyik Czartoryszky herczeg is kísérte, ki tanítványa volt.

♣ A párisi Porte St. Martin híres népszínházhoz egy magyar népzenekart szerdettettek, (nem Patikárusékat-é?) három óra 600 frttal s finom magyar öltözékekkel. A francia közönségnek nagyon tetszenek.

♣ Bécsből írják, hogy a burgszínházban huzamosb ideig tartott válság Laube elbocsátásával végét érte. Münch báró megmarad, Laube meg s az utóbbi 18 évi működésének elismerésül teljes nyugdíjjal láttatik el s valószínűleg érdemjelt is nyer. Kevés jutalom arra nézve, ki az első német színpadon a nagy Shakespeare alakjait meghonosítá.

♣ Wagner Richárd „Die Meistersinger von Nürnberg“ című víg dalművét elkészítés és előadás végett a müncheni dalszínház igazgatóságának be is nyujtá. A mű nem kevesebb mint hat órát veend igénybe, és valószínűleg a bajor király névnapján kerül először színre.

♣ A herefordi nagy zeneünnepély Angliában az idén is fényes sikerrel tartatott meg, világhírű művésznők és zeneszerzők közreműködése mellett, Jenny Lind, Goldsmidt zeneszerző neje is énekelt. Hangját nagyon megviselte az idő.

♣ „Férfikarok“ szerző (s Kossuth Lajosnak ajánlá) Langer Viktor. Ily című hangjegy jelent meg Kuglernél. A vezérkönyv ára 1 ft. 50 kr. a szólamok és kíséret ára is ugyanannyi.

♣ A zeneművészek segélyző-egyletének alapító tagjai lettek legujabban: 100 frtos alapítványokkal: Deutsch Vilmos, Madarász Ede, Straub A., Zólyomi Samu urak s Ivannovics Mária úrhölgy. A pesti joghallgatók magán zenetársulata részéről, ennek fölözslása után a pénztárban maradt fölözleget 11 frtot hasonlóan az egylet javára adták át. Farkas István „borsodi emlék“ című zeneszerzemények 120 példányát szintén az egyletnek adományozta. Mindezekért az egylet hálás köszönetét nyilvánítja.

♣ Figyelmeztetés. „Az o. m. képzőműv. társulat részéről van szerencsém a hazai művészeket ismételve figyelmeztetni arra, hogy a negyedik sorsolásra szánt műveik beküldésének határideje f. é. november hó 30-kával letelik, s hogy a mondott határidőn túl beérkező művek a legközelebbi sorsolásra már nem fognak bocsátatni. Pest, 1857. szept. 7. Keleti Gusztáv társulati szerkesztő.

Levelezés.

— Szamosujvár, zsept. 7. T. nagysád! A nyári idény egyhangu napjait műkedvelő társulatunk előadásai élénkítik; e hó 5. a városi ze ekar alapja javára műkedvelőink által a közönség közkívánatára az ezelőtt három évvel már nagytetszés között adatott „Czigány“ című népszínművetetett elő; — a „Czigány“ Szigligeti népszínműveinek legjobbjai közé tartozik, s műkedvelőink igyekeztek is minden tekintetben a várakozásnak megfelelni; — s a közönség nem is csalódott, mert az előadás legszebb sikerrel és nagy nagy tetszés között folyt le.

A közreműködők mindnyájan jelesül játszottak. — *Turts Margit* kisasszony (Rózi) érzelmdús játéka, és az örült jelenésbeni művészi szavalata és mozdulatai a szépszámmal egybegyűlt közönséget zajos tapsokra ragadták, és a koszoruzáport minden tekintetben kiérdemelték. *Páll Minka* kisasszony (Évi) csinosan énekelt, és sok tapsot nyert, s az ábrándos Évi szerepében kedves jelenség volt. — *Osztián Kata* kisassz. (Rebeka) kedves hamis paraszt menyecske volt. — *Chevil Róza* k. a. (Erzsi), *Bárány Mari* k. a. (Panni), *Görög Eliz* k. a. (Kondorné), csinos játékaik által hasonlólag kitűntek. — A férfiak közül: *Osztián Kristóf* ur (Zsiga) kitűnően játszva nehéz szerepét, és szünni nem akaró taps- és éljenzésekkel jutalmaztatott a közönség által. *Bányai Kristóf* ur (Peti) szintén jelesül játszott. — *Simai János* (Kurta) sok humorral személyesíté a hetyke vén legényt. — A többi közreműködők is elismert érdemlőleg játszottak. — Felvonás közben *Bányai Kristóf* ur az „*Angyal és Örök*” című költeményt szavalta el kellő szabatosággal.

Az előadás összes jövedelme 175 frtra megy, melyből a költségek levonotván, a tiszta jövedelem átadatott a zenekar alapítványa részére.

Előadás után élénk táncvizigalom tartatott. M. I.

Hirharang.

* (A királyi párt) f. hó 23-kára várják Budavárba. Csak két napot töltenek ezuttal itt, és aztán a gödöllői kastélyba mennek pár hétre.

* (Klapka és neje) bármely alakban kiállítandó arcképeik jövedelmét a temesmegyei honvédegyeletnek ajánlák fel. Ennélfogva díszes alakban adják ki ott arcképeiket. Fényképeik Mencer Armin h. e. pénztárnoknál (Temesvártt) máris megrendelhetők 40 krjával. A körrajzokra előfizetés lesz 2 ftjával.

* (Deák Ferencz) közelebb egy családi ünnepre jött fővárosunkba. Nevezetesen gyámleányának: Vörösmarty Honkának (koszorus költőnk bájos árvájának) esküvője volt Szél Kálmán vasmegyei birtokos és szolgabíróval, Szél József főispáni helyettes derék fiával. Deák F. az esküvő után visszautazott P.-Sz.-Lászlóra.

* (A belügyminiszter) az Aradra kitűzött honvédgylést betiltotta. Oly napra volt kitűzve, — írja e rendeletben — mely tüntetés színeit kölesönözte volna e gyűlésnek, s félremagyarázásokra adhatott volna alkalmat, holott most óvakodni kell a régi sebek feltépésétől s azon bizalom megrendítésétől, mely a nemzet és királya közt helyreállt. E betiltásról az aradmegyei hatóság értesítve van, valamint Arad főpolgármestere is, kinek kötelességévé tétetett: e gyűlést minden rendelkezésére álló eszközzel megakadályozni.

* (Asbóth Sándor,) az argentiniai szövetségnél az Egyesült-Államok küldötte (minisztere, mint ott nevezik), megható levelet intéz a „Pesti Naplóban“ Vaisz Vilmos miniszteri vasutfelügyelőhöz, ki szintén derék és elvszilárd menekült volt, Svájcban mérnöki munkákkal szerzett jó nevet magának, s csak az alkotmány visszanyerésekor tért vissza hazánkba. Asbóth most is betegesen fekszik azon golyó következtében, mely az amerikai háboru alatt fejébe furódott, és most is benn van. E miatt életerejét sorvadni érzi, de ha — ugymond — az Isten egy csodája által elhagy-

hatja kórágját, szabadsággal valamely magyar vagy cseh fürdőbe jönne, mely esetben volna viszontlátás. Óhajtsa: vajha hazánkat, az alkotmány védelme alatt megerősödvé, és minden magyart testvéri egyetértésben találná. Megható hazaszeretettel írja e levélben e sorokat: „a legutóbbi sikerek Magyarországon azon reményre jogosítanak, hogy forrón szeretett hazám, melynek egykor ifjuságom teljében úgy, mint érett férfikoromban, örömmel szenteltem csekély erőmet és mindenemet, 18 évi férfiasan higgadt türesem után valahára békés uton ismét kivívta ősi alkotmányos állását, melyért mi — szent jogunk tudatában hű odaadással küzdve — mint hontalan földönfutók áldozatul estünk.“ — Vajha e derék férfi, ki a másik világrészben is oly magas polcra emelkedett, megmaradna az életnek!

* (Radnótfay) intendans 200 frtot adott a honvéd-alapra. Kikötötte azonban, hogy ez összeget, ha majd a honvédek, özvegyeik és árváik segélyezése megszűnik, a színházi nyugdíj-alaphoz csatolják.

* (A magyar gazdasszonyok) által e hó 8-án rendezett városligeti népnünnep sikerült. Ily alkalmaknál — írja a „F. L.“ — első főkelléke a sikernek: a közönség, és ez nagy számmal jelent meg. Bizonyynyal még többen lettek volna, de az ég egyik másik sarkában egész délután fenyegető felhők huzták meg magukat. Egy kis eső pedig nagyon félelmes a városligetben, hol alig van föld. De legalább hőség sem volt. Az omnibuszok a köröndig vitték a közönséget. A kocsik és lovak csak külön belépti díj mellett hajthattak be. A faszor és a körönd tarkált a lobogóktól és cizmerektől, s a lég tele volt zenezsóval. Két katonai zenekar játszott, több népzenekar és igen sok egy szól hegedű és verkli. Több helyen sátrakat emeltek, mert a bor és sör — úgy látszik — keveslette állandó helyeit a városligetben. A körönd és kioszk-sziget élénkek voltak, bár a programm e pontokat magára hagyta. Legérdekesebb volt a tombola-játék, közel a bimbóházhoz, hol egy tejáru-l kioskban hölgyek árulták a sorsjegyeket, s a lutrizás is azonnal megtörtént. Vagy 5000 darab nyeremény volt, mézes-kalácstól kezdve egész fel a fizkándozó bábíg. Az árusok nyájassága, szeretetreméltósága és szépsége jó vonzerő volt. Vették a 10 kros sorsjegyeket, s a kinek annyira kedvezett Fortuna, hogy oly jegyet vett, melyen szám is volt, rögtön átvehette nyereményét. A legtöbben olyat nyertek, a mit nem óhajtottak, és ezen sokat nevettek. Nem messze a tombolától falusi legények, menyecskék és hajadonok rakták szaporán a csárdást. Jó kedvük és jó bandájuk volt. Tánczollhattak annyit, hogy megemlegethetik. A liget hátsó részén volt a tornászati mutatvány és egy kis kötél-tánczolás. Az ilyennek mindig van bámulója kis és nagy gyermekekből. A tűzjáték helyen Erős — a hirhedt „schöne Dowidl“ — sängerei énekeltek. Bakonyi társulatát nem láttuk. Voltak póznák is leásva több helyen, hegyükön kendő és kulacsjutalmakkal. Sokan pá-

lyáztak, hanem a pálya sikamlós volt, és a jutalmakat még az esti órákban is ott láttuk. A ringel-spielek alig győztek keringeni. Szóval élénkség volt minden bokorban. Az étkező helyeken nem lehetett helyhez jutni. Este a tó partján bengáli tüzeket gyújtottak, s a pávaszigetről röppentyűztek.

* (Egy angol lady) viscountess Castle-ross Londonból pompás magyar mentét rendelt meg Alter és Kiss urak divatcsarnokában. Egyönyörű, valódi arannyal gazdagon zsinórozott fekete mente pár napig e divatkereskedésben látható. Az egész munka diszére fog válni a magyar kézműiparnak a külföld előtt. Kétségkívül emelni fogja e divatkereskedés jóhírét is. Hogy észreveszik szépségét, az annál bizonyosabb, mert igen előkelő hölgy fogja viselni. Disz magyar mentét nem is igen csinálnak már most, csak külföldi megrendelésre. Különben az egész pesti hölgyvilág igyekszik tudadni mentéin, melyekben pedig oly kiválóan szépek valának.

* (Dr. Bakody) a párisi nemzetközi orvosgyülekezet előtt igen kitünteté magát előadásával az általa feltalált tüdőkészülékekről. Több nagyírú orvos látogatta meg ez előadás után.

* (A margit-szigeti) fürdőépületeket Ybl építész fogja építeni. A szerződés már meg is van kötve. Ybl pompás épületeket készít mindenfelé. A takarékpénztári palota is az ő műve.

* (A nemzeti színházi nyugdíj) érdekében a felügyelő igazgató választmány egy körlevelet bocsátott ki. Gyámolítást kér benne a nyugdíj-alap számára. A körlevél a vagyonosbakhoz van intézve, kik az adakozást könnyebben gyakorolhatják. Ajánljuk a felszólítást mi is az áldozatkészek figyelmébe. Az országos nemzeti színház körül még sok a hiány; de nincsen kiáltóbb szüksége, mint oly nyugdíjalapnak beszerzése, mely ez intézetnek elaggott tagjait öreg napjaira biztosítsa. Fájdalom, ilyen erős alap még nincs. Az a 100,000 forintot alig meghaladó tőke, mely szabad adakozások, fizetési százalékok és más apróbb forrásokból eddigelé összegyűlt, nem képes kielégíteni az évről évre növekedő, s egy ideig még mindinkább növekedendő méltányos igényeket. Ez évben már 12,000 frt szükséges az igen mérsékeltén kiszabott nyugdíjak, és évi segélyezésük fődözésére, míg az alapnak és mellékforrásainak összes jövedelme nem üti meg egészen a 9000 frtot és így 3000 frt hiányozik arra, hogy a legméltányosabb igények kielégítenek. „E bajon gyökeresen csak egy nagyobb szerű országos adakozás lesz képes segíteni; addig is azonban, míg ez létesülhet, — mondja a fölhívás, — a nemzetnek egyes vagyonosabb leányaihoz és fiaihoz fordulunk, esedezve pillanatnyi segedelemért, mely a hiányzó 3000 frtot ez évre fedeze.“ Bizva az ország közintézetei iránt viseltető hazafias buzgóságban, tisztelettel kéri a felügyelő igazgató választmány az adakozókat, hogy adományukat Pestre, az első magyar biztosító társulat főügynökségéhez sziveskedjenek mielőbb beküldeni. Ha

az így begyülemdő ajándékok az évi hiányt, vagyis 3000 frtot meghaladnák, a fölösleg a jövő évi hiány fedezésére lesz fordítandó addig is, míg egy országos adakozás, mint remélhető, magát az alapot fogja annyira gyarapítani, hogy abból ezentul minden jogos igényeket fedezni lehet. (F. L.)

* (A Mária szobor beszentelése) e hó 8-án reggeli 8 órakor történt meg. Nagy néptömeg jelent meg, s ez alkalommal a kerepesi-ut vásártartás s Magyar Ferencz hitbeszéde igen ékes volt. Az öntött Mária-szobor egy gömbön áll, magas, sugár korinthei vas oszlopon, mely szürkés-kék granitszinre van festve. A lépcsőzetes vörös márványtalapot bronz színű vas rács övezi, sarkain két-két öles négy lámpával.

* (A város elhatározta,) hogy a vízvezetékét közközltségen építi s házilag kezeli. A földolog az, hogy vigye is ki mielőbb, mert a város századok óta szomjazik jó ivóvízre és tiszta utcákra. Elhatározták a városligeti artézi kút ásását is, melyért Zsigmondi mérnöknek 20,000 frt. tiszteletdíjat adnak.

* (Batizfalvy) jótékony gyógyintézetében, hol a beteg kényelmes ellátást stb. talál, 1866. május 15-től f. évi május 12-dikeig 112 beteg volt. Ezeket kívül 281-et gyógyítottak ez intézetben. Általában e gyógyház jóhíre évről évre emelkedik, s méltán.

* (A magyar gőzhajó-társaság) augusztusban 47 útát tett, 15,632 személyt és 23,174 mázsa terhet szállított, s bevett 25,887 ft. 27 krt. Ehez hozzá adva a julius végeig bevett 73,838 ft. 62 krnyi bevételt, a két hó jövedelme 99,725 ft. 89 krt tesz.

* (Egy haláleset) nagy feltűnést okoz orvosi körökben. Ugyanis egy 33 éves nőt vittek halva a Rókuskórházba, mint a kinek halálát arsenikum-mérgezés okozta. — A bonczolásnál aztán trichineket találtak. Ez az első eset Magyarországon, hogy trichinekre akadtak. Az még azonban nincs eldöntve, vajjon e szörnyű állatkák okozták-e a halált, vagy csakugyan mérgezés, miután a vegyi vizsgálat még nem történt meg. Az is kérdés, vajjon az illető nem Bécsből hozta-e magával a trichineket, mert rég idők óta rheumáról panaszkodott.

* (A Petőfi-emléktábla) leleplezésének ünnepélyét rendező bizottmány, Főlegyházán következőkben állapotolt meg: 1) Az ünnepély napjával okt. 13-ka, vasárnap tüzetik ki, azonban Reményinek erre nézve még kikéri nézetét. 2) Meghivattak az ünnepélyre: a m. t. akademia, a Kisfaludy-társaság, több lap szerkesztősége, az orsz. honvédegylet és a jász-kun honv. egylet elnöke, Kecskemét, Szeged, Csongrád, Alpár, Majsza és Halas községek, Petőfi Zoltán, Petőfi István, a jász-kun kerületek főkapitánya és tiszti kara; egyszersmind az ünnepély határnapja hirlapi hirdetés útján köztudomásra juttatik, hogy azon Petőfi tisztelői megjelenhessenek, a megjelenni kívánók fölkérteván, hogy ebbeli szándékukról a bizott-

mányt a határnap előtt egy héttel elszállásolhatás tekintetéből értesíteni sziveskedjenek; az utóbbiak különösen a végből, hogy díj mellett szolgálta-
tandó teritékükről eleve gondoskodni lehessen.
3) Az ünnepély következő rendben megy végbe: déli harangszó után a menet zenekar kíséretében taraczkölvések közt vonul a templom mögött fekvő házhoz, melynek falába az emléktábla be lesz illesztve és beleplezve; ott a dalárda elzengvén a „Szózatot“, az emlékbeszéd alatt a tábla lepleztetik, és Petőfi mellszobra az állványon fehérbé öltözött leányok által megkoszoruztatik. Erre következnek: Szász Károly diszkölteménye, az ünnepelt költő zenére tett egyik műve, és Szabados János alkalmi költeménye, mire a dalárda Kölcsey himnuszát énekelvén, a díszmenet mozsarak dörgése és zeneszó mellett a városházához visszatér. — 3 órakor veszi kezdetét a városház nagy-terme és mellékszobáiban a disz-lakoma. Ezután 6—7 óra táján a vendéglő színházi termében Keserű-Bérczy Ilona asszony által szerkesztett: „Petőfi emlékezete“ című alkalmi szindarabnak műkedvelők által előadása és Reményi által eljátszandó műdarabok. Mindezt táncvizigalom fejezi be a városházánál. Az előadás tiszta jövedelme a Petőfi-szobor javára fog fordíttatni. 4) Három albizottmány lón az egész rendezésre kiküldve. Egyik intézi az elszállásolást és disz-lakomát, másik az ünnepélyes szertartást, harmadik a műelőadást és táncvizigalmat. Ez albizottmányok a hetenkint ülést tartó teljes bizottmánynak teszik jelentéseiket. 5) A még szükségelt költségeknek aláírás útján leendő beszerlése végett többeket aláírási ivenekkel láttak el.

Vidéki pósta.

△ (Földváry Károly) az olaszországi magyar legió ezredese, a f. hó 12-diki vasuti vonattal érkezett Olaszországból Nagy-Kanizsára, hol Szücs János légióbeli volt-őrnagy házához szállt. Az érkező egészen incognitó akarta ott kipi-henni fáradaimait, mivel különben is gyöngé-
kedik; de a volt-honvédek — élükön Inkey Kázmér volt-őrnagygyal — tiszteletére mentek, s Nusecz J. tanár és volt tüzérhadnagy üdvözlé. Két napig kívánt N.-Kanizsán időzni, s vasárnap volt Pöttendre, rokonai körébe utazandó.

△ (A külső-szolnok megyei) honvédegy-
letnek Blaskovics Miklós né zászlót ígért. Ez ajándék a szép kezek közt már készülöben van.

△ (Beregből) írják: Gulács község tehe-
tősbjei, élükön Freiseisen Gyula első alispány
lelkes nejevel, kisorsolással és tánczczal össze-
kötött halászatot rendeztek az ottani népiskola
javára, s ez 200 fton felül jövedelmezett. A halebéd
kitűnő volt, s egy két mázsás harcsa is sült a nyár-
son. A nők pompás uszályos selyem ruhában
mentek ki, mintha egy csilláros szalonba, s nem
a természet egyszerű keblére indultak volna.
Tönkre is ment fényes piperéjük. Ugyanez alkalmal-
lammal gyűjtöttek az aradi vértanuk szobrára is,

mintegy 50 ft. eredménnyel. Ha férfiak helyett
nők kezelik a gyűjtőiveket, a siker bizonyára még
nagyobb lesz.

△ (Kukuljevics László) horvát főispány
ünnepélyes bevonulása szept. 11-dikén ment
véghez. A birtokos nemesség kísérte, több mint
40 fogaton. A szomszéd Varasd és Zágráb megyék
is képviselve voltak.

△ (Az aradi honvéd-egylet) szept.
8-dikán közgyűlést tartván, elnökéül Klapka
György tábornokot választotta meg.

△ (Erdélyi superintendenssé) dr.
Teutschot választották 55 szavazat közül 54
szavazattal.

△ (Kolozsváron) egy Gesonda nevű cso-
daleányt mutogatnak, ki bekötött szemmel is
megmondja, hogy a ki előtte áll, hány éves, mióta
házas, hány gyermeke van, az eléje tartott óra
mutatását, perczek pontossága szerint, a pénzek
értékét s évszámát. Csodalánynak nevezik, de
ilyen bekötött szemü mindent látó sokkal több
van, mintsem akármelyik is csoda lehetne.

△ (Györökön Aradmegyében) szept.
1-én tánczczal összekötött hangversenyt rendez-
tek az aradi vértanuk szobrára. Hecks barito-
tonista rendezte, kinek éneke is tetszésben része-
sült. A Czucz kisasszonyok és az aradi dalárda
előadásai igen kielégíték a közönséget. Szavalat
is volt.

△ (Miskolcra) írják, hogy e hó 1-én
Kotzné Palóczy Judith urhölgy a Zsolczánál
elesett honvédek emléksobrára műkedvelői elő-
adást rendezett. „Kemény Simont“ adták képlet-
tel, mely jól sikerült. Ugyanez urhölgy háziassz-
szonysága mellett táncvizigalom is volt Miskolczon
aug. 31-kén, a kisedóvoda javára. Xifkovicsné-
Pilta Erzsébet, Bachó Sarolta, Vitéz Stefánia stb.
igen kellemes jelenségek voltak a gazdag női ko-
szoruban.

△ (Vácson) Kossuth lemondása folytán sok
a képviselőjelölt. Gr. Károlyi Sándort semmi
esetre sem fogják megválasztani egyhangulag. Az
emlegetett követjelöltek közt jobboldaliak is
vannak.

△ (A s.-a.-ujhelyi lóversenyek) f. hó 23.
és 30. napjain lesznek.

△ (Özv. Szücs Ábrahám né) szül. Fráter
Borbála f. hó 13-án Gombán elhunyt. Egyike volt
a legderékabb magyar uri asszonyságoknak, kit
azonban az élet sok csapása ért. Derék férjét a
forradalom után gonosz rablók lötték le, mely mély
sebet vágott szívében. Négy leányán (egyik Abo-
nyi Lajos irótársunk neje) és három fián kívül
minden ismerőse mélyen fájjalják e derék és élete
vége felé sokat szenvedett nő elhunytát. 66 éves
volt. Áldás hamvaira!

△ (A n.-váradikath. káptalan) 600 fton
adott a honvédalapra.

△ (Aradon) f. hó 14-én d. u. a demeter-ut-
czai robbantó puskaporgyár leégett, és öt ember,
öt ló esett a szerencsétlenség áldozatául.

△ (Pozsonyban) f. hó 15-dikén volt a gróf

Zichy Ernő fényes esküvője Lopresti Ilona bárónővel.

△ (Dolkán, Máramaros) f. hó 3-dikán éjjel érezhető földrengés volt, melyre a nép föl-ijedt álmából. Egy réz csengő megszólalt, ajtók kinyíltak, ablakok rezegtek, noha künn a legcsön-
desebb idő volt.

△ (Nagy-Szombatban) f. hó 15-dikén a színházban műkedvelői hangverseny volt, mely az ottani honvédegylet javára 260 frtot jövedelme-
zett.

△ (Mohácson) megünnepelték most is a mohácsi vész gyásznapiját. De hogyan? Délelőtt istenitiszteletet tartottak, a mi igen természetes, de este bált jókedvvel és a női ruhák fényűzésével. Nem bálozni kellene ám a gyásznapiokon!

△ (Nyiregyházán) — ez előrehaladó kis városban — okt. 10-dikén termény- és gyümölcs-kiállítás lesz: ezen kívül szántás-verseny s mezei gazdák lófuttatása.

△ (Mező-Keresztes) városa (Borsodban) f. hó 3-dikán leégett. Nagy szél levén, öt óra alatt 300 ház hamvadt el. A baleset gyufával játszó gyermekektől eredt. A szerencsétlenség enyhítésére herceg Koburg 100, Prónay József képviselő 200 frttal járultak azonnal. Bornemisza a József ref. lelkész segítségére hívja föl az emberbarátokat.

△ (A zsolczeni csatában) elesett honvédek sirja fölé emelt emléket e hó 2-ikán leplezték le ünnepélyesen. Körülbelül 6000 ember jelent meg. Tartottak több alkalmi beszédet is, az egyház részéről Földváry S. sz.-péteri kath. plébános és Horváth Károly böcsi ref. lelkész. Tartott beszédet Futó Sámuel is, a vörössipkások egyik vitéz kapitánya. Az emléket a borsodmegyei honvédegylet állítja. Ez emlék gránit gula, szikla talapon állva. A tetőn hat ágyugolyó fekszik, keresztbe fektetett két ágyú, mellette kard, puská és zászló. A fölíratok ezek: „A magyar szabadságharcban 1849. évi jul. 25-dikén Zsolcánál elesett honvédek emlékeül emelték a borsodmegyei honvédegylet tagjai 1867.“ Észak felől: „Nyugosz-
nak ők, a hős fiak, dúló csaták után.“ Szikszó fe-
lől: „Csatájok a védelmezett népjog csatája volt.“

△ (Balaton-Füreden) a következők ké-
szülnek nyaralókat építeni: dr. Huray István, Écsy igazgató, Jókai Mór, Kupritz, Döry Lajos, gr. Eszterházy Kálmán és Kócsi Horváth k. a. —
Több nagykanizsai izraelita pedig társulatban akar egyet építtetni.

△ (Kúthfalván) egy pórno örülesi roha-
mában két örökbe vett leányát — az egyik 13, a másik 15 éves — késsel meggyilkolta, és azután elégette holttestüket. E szomorú eset a környék-
ken legmélyebb részvétet keltett.

△ (Talált régiségek.) A gyulafehérvári marosportusi vasuti munkálatok érdekében még folyvást tartó ásatásoknál most ismét érdekes római régiségekre akadtak. A talált nevezetesebb régiségek a következők: két ezüst tálacska gyö-
nyörű faragványokkal és egy aranyozott ezüst

fedő; továbbá egy homokkőből faragott fogadma-
nyi oltár, a kő homlokzatán két egymással ellen-
tétben álló lúdfővel s az áldozó medret körítő ke-
rékalaku faragványokkal és felirattal; egy másik
durva szürkés márványból szintén felirattal.
Vége egy más nagyobb szerű oltár szürke már-
ványból, de a mely összetörött és így a rajta lévő
irat sem olvasható; a téglák kisebb-nagyobb al-
kotásuak, melyeken felirat látható.

A nagyvilágból.

‡ (Sarolta császárnét) közelebb nagy-
bátyja, Aumale herceg látogatta meg a tervue-
reni kastélyban. A császárné azonnal fölismerte
öt. „Isten hozott nagybátyám!“ — kiálta feléje.
A herceg soká társalgott nővére szerencsétlen
leányával; de óvakodott Mexikóról és Miksáról
említést tenni. Még úgy látszik, van némi remény
a szerencsétlen fejedelemnő felgyógyulásához, ki-
ről Belgiumban azt mondják, leány anyja nélkül,
nő — gyermekek nélkül s özvegy — emlékezet
nélkül. A császárné elmehábora — mióta honá-
ban és egészen más orvosi ápolás alatt van —
egyszer sem jelentkezett, s külsején is szembe-
tűnő jó változás látszik. Most már nem irtózik az
ételektől, rendesen étkezik, sőt a szokott időn ki-
vül is kíván üdítő szereket. Orvosi körökben föl-
gyógyulását reménylik.

‡ (Miksa császár) végrendeletét 12-dikén
bonták föl. Jelenvoltak: hg Hohenlohe főudvar-
mester, b. Salzberg az udv. marschall-hivatal el-
nöke s Radonetz miramarei praefectus. Miksa azt
is kérte e végrendeletben, hogy Sarolta mellé
temessék, ha ez már nem él, s ha még él, akkor
oda, a hová őt is temetendik egykor.

‡ (Ischlben) Gizela főhercegnővel egy kis
baleset történt. Egy angol ezredes pony-fogata
gyors hajtás közben hevesen beleütődött a fő-
hercegnő kocsijába, s a rúd ketté tört. Az inas
rögtön leugrott s megragadta a lovakat. Az an-
gol bocsánatot kért. „A baleset jelentéktelen, mit
sem tesz!“ — felelé videran a kis főhercegnő.

‡ (A párisi „Académie française“) kö-
zelebbi évi nagy gyűlésén osztották ki az erény-
díjakat is. Az első 2500 frankos díjat egyangers-i
gyümölcsárusné, Mahais Ágota kapta. Már 10 éves
korában árván maradt, s kisebb testvéreit ápolta,
28 éves korában elhunyt fivére öt gyermekét fo-
gadta örökbe. Kis laka mindig menedéke volt a
szegényeknek. Mindenütt a nyomort igyekezett
enyhíteni, s csak egy nyomorról feledkezett meg,
s ez saját nyomora volt. Önmegtadása folytán
hihetőleg nyomorban fog meghalni. 2000 franknyi
jutalmat nyertek: Silie Leonie és Bocquille Clo-
tilde. Az első nevelőnő Fléchin községben, ki ru-
haneműjét és szerény élelmét is megosztja a leg-
szegényebb gyermekekkel. Segéde az orvosnak s
a szegények körül a lelkésznek. Több tűzvész
által sujtottat vett magához s példás felebaráti
szeretettel osztá meg velök mindazt, mi szegény-
ségétől kitelt. A másik, Bocquillon Clotilde, be-

teg fivére, két kába nővére és szelütött szülői gyöngéd ápolása által szerezte meg mindenki tiszteletét. Ezer-ezer frankot nyertek: Foissac Róza, ki a gyermeki szeretet megindító példája Delon Aglaja Nemoursban, ki az árvák és elhagyottak segélyzője; Durchesne Mária, ki a Bretagne egyik községében az elaggott lelkész helyett a leánykakat tanítja minden díj nélkül; Gaudin Anastasia, mint a hű cselédek ritka példánya, ki folyvást egy családnál szolgált, és midőn urát a csapások tönkreválták, csekély keresményét is megosztá.

‡ (Női egyetem Amerikában.) Az Egyesült-Államokban nem új dolog, ha egy nő a tudományos pályára adja magát, s nem új, ha egy anya gyermeke bölcsője mellett Homérból vagy Virgiliusból olvas. Az Egyesült-Államokban ilyen szempontból kevés van új, a mi egyszersmind gyakorlatilag életbe léptetve ne volna: s az, hogy ott most egy női tudományos egyetemet szerveztek, csak annyiban új, a mennyiben még ez épület falai egészen ki nem száradtak. Ez a női egyetem sajátos módon van szervezve. Minden tanári tisztók kezében van. Egy gazdag tőkepénzes építette; áldozott rá eddig egy fél millió dollárt, — de még többet is ígér. A belépő növendéknek 15 évnél fiatalabb nem szabad lenni, s jó bizonyítványok nélkül be nem veszik. Az egyetemen azután tanulhat astronomiát, orvostudományt, jogot, számtant, irodalmat s minden olyan tárgyat, mely rendes egyetemekenél képviseltetik. — Az egyetemen a beteget nő-orvos gyógyítja. Van kápolnájuk is, hol a vallási szónoklatot nő végzi; van varrószoba, konyha, mosó-hely, kert, s minden, a mi a nőt, mint nőt is kiművelheti. A ház-felügyelő is nő. Midőn a pályázatot kihirdették, 353-an jelentkeztek. A tanfolyam négy évig tart. Amerikában a nők nem sokára a politikát is tanulmányuk céljául tüzik ki, s belevágnak az állami életbe; meglehet helyet foglalnak a parlamentben is. A diplomaták ilyen beteljesülhető sejtelmek alatt nem igen jól érezhetik magukat. A diplomatiái titkokat mindenesetre veszély fenyegeti.

‡ (Napoleon császár) — mint beszélnek — a porosz királyt szándékozik Berlinben meglátogatni. Ez megnyugtatóná a németeket, kik most a salzburgi ünnepélyek óta bizalmatlan szemmel néznek rája.

‡ (Berlinben) most egy szerencsétlen szerelem áldozatáról beszélnek, egy esztorgályos csodaszép leányáról, ki a napokban megmérgezte magát. A szerencsétlen leány tudta, hogy szép, s álmait, igényeit szépségéhez szabta. Nagy partiera vágyott, s egy ifju bankár iránt, kinek érdekét felköltötte, rendkívül előzékeny volt. Együtt jártak a színházba, mulató helyekre; a város már beszélt is egybekelésükről. Egyszer a bankárt figyelmeztette a leány, hogy egybekelésükre megérkezett a szükséges idő, s kérte, hogy az eddigi látszatot bizonyítsa be. — A bankár erre hideg lett, himezett hámozott, s végre a lánytól egészen elmaradt. Az álmak elfoszlottak s a leány megmérgezte magát. Anyjának azt írta csak: ég ve-

led! és bocsánat! Milyen nagy kár, hogy nem volt igénytelen.

‡ (Abdel-Kader,) a híres emir, Baden-Badenben van. Mindennap látják a sétányon keleti öltönyben, fehér burnuszban. Kisérői is megtartották nemzeti öltönyüket. Vele van unokája is, egy csodaszép 17 éves leány, ki azonban egész párisian öltözködik és viseli magát; csak barna-sárga arcza árulja el a déli ég szülőltjét. Folyékonyan beszél francziául, s elfogadja az udvarlásokat. Az utóbbi napokban ő volt a fürdő legkiválóbb vendége. — Egy bálban is megjelent, franczia társalkodónőjével. Az ifjuság törte magát, hogy a nagyhirű emir unokájával táncolhasson. Maga Abdel-Kader azonban visszavonul minden társaságtól. Rendesen egy agg francziával lehet látni. Beteges, s orvosok tanácsára ment Badenbe. Nagyon megöregedett, s igen komor.

‡ (Guizotról) érdekes adomát beszélnek. A nagy történész most nem rég érte el 80-dik születése napját. E napon a nála sokkal idősebb Diennet mese-íróhoz egy levelet írt, melyben tanácsot kér tőle a felől, hogy mint lehetne 90 évig élni? Diennet azt válaszolta, hogy írjon meséket. Mikor ezt egy akademikus meghallotta, elnevette magát. „Írjon Guizot, — mondá — még egy emlékiratot, s azután ne gondoljon a halálal.”

‡ (Murat asszony.) néhai Murat Achille herceg özvegye, jeffersoni birtokán Florida-államban több hónapig tartott betegeskedés után jobblétre szenderült. Murat asszony unokahuga volt Washingtonnak, a jelen század első éveiben született és 1826-ban ment férjhez Murat herceghez, Murat Joachim és Bonaparte Karolin fiához. Az özvegy 20,000 frank nyugdíj huzott a császártól és gyermekeket nem hagyott maga után.

‡ (A baden-badeni) nagy akadály-verseny díját gr. Károlyi Gyula „Büszkéje” nyerte el. (lovagolta gr. Szapáry Iván) hét ló ellenében. A negyedik ló gr. Eszterházy Miklósa volt.

‡ (A világkiállítás) mellett hatalmasan aratnak a párisi színházak. Sohasem volt még oly színházi idény, mint az idén. Például az elmúlt augusztus hóban a színházak 800,000 frankkal vettek be többet, mint a múlt év ugyane havában. Ennek részben az is oka, mert nem kell annyit költekezni újabb látványos darabokra, miután közönség van elég.

‡ (A berlini) észak-német szövetségi gyűlés hírlapirói karzatán egy új jelenség látható. Egy nő: Miss Alice Asburg. Ő két északamerikai lap: a „Stade Journal Indianopolis” és a „Springfield Journal” tudósítója.

‡ (A wartburgi zeneünnep) a weinari nagyhercegnek 40,000 tallérjába került. Hőse Liszt Ferenc volt, ki nemcsak a zenében, hanem a galantériában is kitűnt. Bodenstedt gyönyörű leányát mindig bókokkal halmozta el, melyeket a papi öltöny sem hervasztott el a maestronál. Olivier Emil, Liszt híres veje, szintén nagy figyelem tárgya volt.

‡ (Amerikai kivándorlók kinszenvedéseiről) ír egy kivándorló, ki a „Denmark“ nevű tengeri hajón igyekezett New-Yorkba jutni. Soraiban a legnagyobb elégedettség és elkeseredettség. Negyven embert szoritottak be — írja, — egy szűk kajütbe; az élelem leirhatatlanul rossz. A hajón mintegy 70 német utazott 300 írhnival, kiknek piszkos rendetlenségét alig voltak képesek elviselni. Szép kilátás ilyen hosszú utra. Jó ételt a legkirályibb ígéretek mellett sem lehetett kapni, s a nehéz tengeri ételaktól igen sokan veszélyesen megbetegedtek. Általában ilyen kivándorlások alkalmával végtelenül kevés a figyelem az utasokra nézve. A matrózok zarnokok és rendkívül gorombák. Jó ajánlat a kivándorlani akarók előtt.

‡ (Isére-megye) 1000 frankot adott a Ponsard-émlékre. Vienne községe pedig márvány emléktáblával jelöli meg a házat, melyben a költő 1814. jan. 1-sején született, továbbá egy utczárd Ponsard nevére keresztel.

‡ (A pisai temetőben) Catalani — a híres énekes — hamvai fölé új emléket emeltek, mivel a régít nagyon megviselték az idők. Ez újat Cosselli tanár toscaniai szobrász készíté carrarai márványból. Szent Ceciliát — az ének szentjét — ábrázolja.

‡ (Aranyláz helyett ezüst-láz) ütött ki Éjszak-Amerikában. Cincinnati körül ugyanis gazdag ezüst bányákat fődöztek föl. Még csak a föld felületét túrták föl, s már is oly ezüstgazdagság jeleire találtak, hogy azzal — a mint mondják — kifizethetik az államadósságot, mely pedig elég jókora összeg.

‡ (Japánban a földrengések) épen olyan gyakoriak, mint Magyarországon a szárazság. Mégis e legutóbbi emlékezetre méltó. Ez épen olyan szomorú, mint borzasztó. Djoza táján dühöngött, s dühöngése innen, a sziget közép-pontjától, 200 mértföldnyire érezhető volt. Djózában az első rengésben összeomlott a királyi palota, eltemetve mindenkit, a ki ez időben benne lakott. A nagyobb nyilvános épületek valamennyien romba dőltek, a kisebbek megromogtak. Körülbelül 500 a halott, számtalan a sebesültek száma. A föld egészen megmelegedett, s ott, hol eddig rizsföldek diszelegtek, vastag gőzpára emelkedik a légbe. Az egész vidék meg van mérgezve, s mint az előjelek mutatják, félni lehet a vulkáni kitörésektől is.

‡ (A párisi hölgyek) megsokalták már, hogy csak a férfiaknak legyen klubjuk, a hol az estéket eltöltik; megsokalták, s most ők is terveznek egy klubot „cerle des dames“ czim alatt. Ez nagyszerű és elegans egylet lesz. A legpompásabb helyiséget választják ki mindenekelőtt, melynek ablakai „jó helyre“ nyiljanak. Az alap-

szabályok még nincsenek megállapítva, de az egylet berendezéséből már is említik a következőket. Az előteremben megvesztegethetlen komornák fognak állani egyenruhában, mely lesz: kék merino-ruha, fekete kötényke, szalagos fejkötő és könnyed kis czipő, hogy zajtalanul jár-hassanak. Minden komorna el leendő látva kis dobozzal. A doboz titkos tartalmát képezik: egy kis rizspor, rouge az orcákhoz, noir a szemöldökhöz, karmin az ajkakhoz stb. stb. A klub főtermében okvetlen szükség lesz egy virágúrsra. De a klub alapítói még nem döntöttek el, hogy ez állomást mikéint töltsék be. Egy fiatal leány gyarlóságai közé tartozik, hogy kaczer is lehet, s a klubot kellemetlenségekbe hozhatja; ezen kívül a férfiaknak kémül is szolgálhat. Avagy egy fiatal kertészlegényt ültessenek oda? A dolog kétségkívül oly fontos, hogy e fölött még sokat kell gondolkozni. A klubot az őszkor mindenesetre megnyitják. A férfiak ki vannak zárva.

Rejtvény.

Gorzó Kornéliától

5. 6. 7. 8. 9. Ha ezt mondd előbb: sír, — Minden sebre ott az ír.
5. 3. 4. 3. Kiállhatlan, mert henye.
5. 6. 7. 7. 3. 4. Osztrák tábornok neve.
6. 7. 9. 6. Láthattok a fatetőn.
9. 6. 7. 8. 9. Szél vagy víz az éltetőm.
5. 6. 7. Jól készítve szereted.
1. 2. 3. 4. Az erdőben nézheted.
7. 8. 9. 5. 6. Undorral nézünk rája.
2. 3. 4. München ennek hazája.
1-9. Diadalnak büszke tetője,
Sok kún s magyar hős temetője.

halom
sír
Keller
alma
mélom
hét
szu
hamha
per
Egy halom

A lapunk 17-ik számában közölt rejtvény értelme: „Boldogság.“

Szerkesztői üzenetek.

— Szamosujvárra: A műlap október hó végén készül el. Csomagolási díjat nem kell beküldeni, mert t. előfizetőink csupán a postai szállítási költséget viselik, mely a műlap kézhez vevésekor az illető postahivatalnál lesz leteendő. Szives üdvözlésünket!

— Egerbe: Örülünk a viszontlátásnak. A többit levélben.

TARTALOM. Nők köre: Általános divattudósítás. K. Beniczky Irmától. — A divatkép leírása — A beteg gyermekek ápolása. Dr. Rudolf E.-től. — Konyhaszat. — A fogak épentartása. Dr. L. E.-től. — Olvasó-asztal: Szépészeti levelek egy hölgyhöz. Oeser Keresztélytől. — Julián. (Költ.) Zsu'ay Jánostól. — Egy végzettjeljes tévedés. (Beszély.) A. K. után Madarassy Klotildtól. — A Sz.-István-templom alatti sirbaltok Bécsben. K. Beniczky Irmától. — Két barna fejedelem. — Gondolattöredékek. Közli Dolóresz. — Színház és művészet. — Levelezés. — Hirharang. — Vidéki posta. — A nagyvilágból. — Rejtvény. — Szerkesztői üzenetek.

Melléklet: Divatkép.

Főmunkatárs:
KULIFFAY EDE.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

Felelős szerkesztő:
K. BENICZKY IRMA.

Előfizetési fölhívás

a

DIVATVILÁG

címü

szépirodalmi, ismeretterjesztő és divatlap

1867. negyedik évnegyedére.

A ki lapunkat ismeri, az ismeri a czélt is, mely felé törekszünk; az tudja, hogy lapunk rég érzett hiányt pótol, tátongó ürt tölt be hazai irodalmunk terén.

A nők **hivatásbeli és gyakorlati miveltisége** az alap, melyen a családi élet boldogsága, a jólét és erkölcsiség nyugszik. A jelenkorban, midőn a tudományos miveltiség annyira elterjedt, midőn mindennap új felfödözéssel, új találmánnyal lép meg, nem elég a tapasztalásból merített ismeret; a mai időben a **nőknek is tudományos kiképzésre** van szükségök, hogy hivatásuk fontos kötelemének megfelelhessenek.

Törekvésünk oda irányul, hogy a női közönségnek ne csak mulattató, könnyű olvasmányt, de egyszerismind oly cikkeket nyujtsunk, melyek a **hivatásbeli mive'tség** előmozdítására szolgálnak; melyekből kiki a **gyakorlati élethez okvetlen szükséges ismereteket** merithet.

A külföld e tekintetben nagyon előre haladt; ne maradjunk hátra mi sem. — Az anya, ki leányainak gyakorlati nevelést ad, melynek alapja

a hivatásbeli miveltiség, — **oly kincset** szerez azoknak, melyet minden férj becsülni tud, s mely többet ér a vagyonnál.

A közönség, mely lapunkat támogatja, **saját érdekeit** mozdítja elő!

A „**Divatvilág**“, mely minden hó **8 kán** és **23 kán** a legnagyobb másfél iven jelenik meg, **minden számmal hoz mellékletet**, és pedig egyszer diszes **divatképet**, egyszer szabási s más különféle **mintarajzokat**. Divatképeink s mintarajzaink külföldön rendelvük meg.

A „**Divatvilág**“-gal összekötöttük a „**Regelő**“ címü, havonkint kétszer (15-én és 30-án), négy-ivnyi füzetekben megjelenő **regény- és beszélyfolyóiratot**, azok részére, kik **mindakét lapot egyszerre megrend lik**, az előfizetési árt alábbszállítván.

A „**Regelő**“ minden évfolyama **két kisebb, vagy egy nagy képet** hoz műlapul, e műlapot a „**Divatvilág**“ összes előfizetői is, a szállítási költség lefizetése mellett **ingyen** kapják meg.

Előfizetési föltételek

a „**Divatvilág**“-ra külön, — és a „**Divatvilág**“- s a „**Regelő**“-re együttesen:

Előfizetési ár a „**Divatvilág**“-ra: október — decemberre **2** forint.; a „**Divatvilág**“ és a „**Regelő**“-re együtt: október — decemberre **3** forint.

Az évfolyamból teljes számu példányokkal még szolgálhatunk.

Gyűjtőknek minden tíz, egyszerre beküldött előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Az előfizetési pénzek a „**Divatvilág**“ **kiadóhivatalába** (Egyetem utca, 4. sz. a.), a „**Divatvilág**“-ot illető egyéb levelek pedig a **szerkesztőséghez** (József-külváros, ősz-utca, 4. sz. a.) czimzendők.

Kelt Pesten, szept. 21-kén, 1867.

Kuliffay Ede,

a „**Divatvilág**“ főmunkatársa.

Heckenast Gusztáv,

a „**Divatvilág**“ és „**Regelő**“ kiadó-tulajdonosa.

K.-Beniczky Irma,

a „**Divatvilág**“ szerkesztője.